

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: 431-6344

Lietuvos Laisvės Kovos Metai

LIII.

Sausis - January 12, 1968

Nr. 5

ILIustruotas tautinės minties lietuvių laikraštis

TAIKOS GANDAI

NAUJAUSIOS KALBOS APIE DERYBAS YRA KOMUNISTŲ PROPAGANDOS VAISIUS. — TA PROPAGANDA SIEKIAMA PADIDINTI SPAUDIMĄ Į WASHINGTONO ADMINISTRACIJĄ SUMAŽINTI KARO VEIKSMUS TUO METU, KAI JIE PAKRYPO AMERIKIEČIŲ NAUDAI.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Praėjusią savaitę vėl pasklido gandai, kad komunistai siūlo derybas dėl Vietnamo, jei JAV be sąlygų sustabdytų šiaurinio Vietnamo bombardavimą. Tačiau oficialiai JAV tokio pasiūlymo negavo. Minimas tik šiaurinio Vietnamo užsienio reikalų ministro panašaus turinio pareiškimas... Mongolijos delegacijai. Atseit, tas pareiškimas nebuvo visai rimtas, bet skirtas tik pasaulio viešosios nuomonės sukurstymui prieš Johnsono administraciją: žiūrėkit, mes geri, mes norim derėtis, o jie mus bombarduoja. Tas bandymas nebuvo padarytas veltui: iš tikro Amerikoje pasigirdo balsų, kad reikia sustabdyti bombardavimą. Tai reikia padaryti bent tam, kad įrodžius savo gerą valią, Senatorius Percy, neseniai buvęs Vietname, prisidėjo prie tų balsų sekmadienį per televiziją aiškindamas, kad

prezidentas turėtų sulaukyti gyvenamųjų vietų bombardavimą, tęsiant tiekimo kelių į pietus puolimus. Tai būtų daugiau ar mažiau simbolinis žestas, tiriąs tikrąsias šiaurės Vietnamo intencijas. Prie tų balsų prisidėjo net pietinio Vietnamo katalikų vyskupas, o to krašto katalikų dauguma yra pabėgėliai nuo komunistinio teroro šiauriniame Vietname! New York Times samprotavo, kad dabar tik nuo prezidento Johnsono priklauso ar derybas pradėti ar ne.

Vienu žodžiu, prezidentas Johnsonas susilaikė didžiausio spaudimo padaryti kokių nors nuolaidų komunistams tuo momentu, kada jų padėtis tiek pašljo, kad Cambodijos valdovas Sihanouk nutarė pradėti kalbėtis su amerikiečiais, kaip apsaugoti savo kraštą nuo įtraukimo į karą. Sihanouko kryptimas į ki-

Balutis palaidotas Londone

Lietuvos ministerio B.K. Balučio laidotuves, paties velionio priešmirtinių pagaidavimu, buvo kuklios.

tą pusę prasidėjo nuo Kennedienės vizito. Tą syk dar nieko nebuvo kalbėta apie politiką, tačiau netrukus jis leido lyg tai netyčia amerikiečių laikraštininkams ir spaudos fotografams rasti vietas, iš kurių komunistai per sieną puolė pietinį Vietnamą. Po tokios 'dokumentacijos' Sihanouk dabar linkęs amerikiečių kariuomenei, vėjant komunistus, leisti peržengti Cambodijos sieną negyvenamose vietose.

Tas Sihanouko pasikeitimas ir prezidento Johnsono populiarumo pakilimas pačioje JAV valstybės paskatino komunistus pradėti taikos ofensyvą.

Laukiant jos tolimesnio vystymosi nevertėtų užmiršti, kad taikos derybos, iš komunistų pusės nėra skiriamos bendrų interesų suradimui, bet tik kovai kitomis prie-

(Nukelta į 2 psl.)

Iš Amerikos į laidotuves buvo nuvykę inž. Eugenijus Bartkus, atstovavęs Amerikos Lietuvių Tautinę Sąjungą ir Korpl. Neo-Lithuania, kurios garbės nariu velionis buvo, inž. Antanas Rudis ir ponis, atstovavęs Amerikos Lietuvių Tarybą.

Amerikiečių delegacija Anglijos lietuviams perdavė kvietimą velionio palaikus perkelti į Chicago, kur B.K. Balutis praleido savo jaunystę, tačiau pats Balutis prieš mirtį buvo pareiškęs norą būti palaidotu tarp Anglijos lietuvių, su kuriais praleido paskutiniuosius 34 metus.

Į laidotuves iš Italijos buvo atvykęs min. Stasys Lozoraitis, o iš visos Anglijos lietuvių organizacijų atstovai ir artimesnieji bičiuliai.

Balutis mirus, staiga susirgo pasiuntinybės patarėjas V. Balickas, tad jo vietoj visus laidotuvių reikalus tvarkė ilgametis Balučio bičiulis ir jo testamento vykdytojas Petras Varkala.

Velionio palaikai iš Lietuvos pasiuntinybės sausio 4 d. buvo nugabenti į šv. Kazimiero bažny-

čią ir po iškilmingų pamaldų palaidoti Londono katalikų kapinėse lietuvių dalyje. Prie velionies kapo atsisveikinimo žodį tarė min. S. Lozoraitis, pasiuntinybės patarėjas V. Balickas (vos pakilęs iš ligos patalo), Latvijos ir Estijos atstovai, inž. A. Rudis, inž. E. Bartkus ir Anglijos lietuvių bendruomenės ir organizacijų atstovai. Tradiciniam Londono lietuvių lyjant, paskutinę pagarbą velioniui atidavė jo bičiuliai ir artimieji, ant karsto užpildami po žiupsnelį iš Lietuvos atvežtos žemės.

IŠ VISO PASAULIO

• Penktoji širdies poodinio operacija buvo padaryta New Yorke. Kaip jau žinoma, dvi tokios operacijos buvo įvykdytos P. Afrikoje, o trys JAV.

New Yorke gaisrininkas Block gavo mažesnę mirusios moters širdį, kas sukėlė kai kurių komplikacijų kraujo spaudime ir ligonis atsidūrė labai kritiškoje padėtyje.

Kaip matome, širdžių sukeitimo operacijos jau da-

VIRŠUJE: Velionio B.K. Balučio palaikai išnešami iš Lietuvos pasiuntinybės Londone. Stovi iš kairės: inž. E. Bartkus, inž. A. Rudis, Balickienė, Sarafinaitė, M. Rudienė, P. Varkala, K. Noreikaitė, kun. A. Gutauskas, pasiuntinybės patarėjas Balicko dukteris ir sūnus.

rosi beveik rutina. Tai ilgų metų bandymų ir tyrimų rezultatas toli pažengusiame medicinos moksle. Tų operacijų technika nustatyta darant bandymus su gyvuliais.

• Naujasis Social Security įstatymas pakėlė ne tik pensininkų pajamas, bet kartu praplėtė ir Medicare paramą, ligoninėje buvimo laiką iš 60 dienų pratęsiant ligi 90. Dabar ligonys moka 40 dol. pradinio įnašo plius 10 dol. į dieną iki 61 d. Išbuvęs ilgiau nei 90 d., skirtumą tenka mokėti ligoniui, nebent jis būtų dar kitur apsidraudęs.

• Surveyor 7 nusileido mėnulyje ir jau siunčia paviršiaus nuotraukas. Tai paskutinis ir labai sėkmingas bandymas, kurį jau seks skridimai su astronautais. Surveyor 7 nusileido dar neištirtame mėnulio plote 1 1/2 mylios nuo numatytos vietos su didžiausiu iki šiol įvairių instrumentų kroviniu.

• Pasikeitimai Vatikano Kurijoje nepasibaigė įtakingo kardinolo Ottaviani atsistatydinimu. Jį pakeičė dar kardinolas Larraona ir Lercaro. Popiežius Paulius VI tuo pradėjo vykdyti savo planą, siekiant sumažinti konservatyvių italų kardinolų įtaką Kurijoje, pakeičiant juos liberališkesniais kitų tautų kardinolais.

• Sov. Sąjunga pradėjo šnairuoti į kultūrinę sutartį su JAV. Mat, tos sutarties pasekoje išaugusi opozicija sovietinių literatų tarpe. Vis daugiau rankraščių, nesilaikančių komunistų linijos, patenka į Vakarus, o kas pikčiausia, kad susidaręs visai rimtas pagrindinis kovai už didesnę spaudos ir kūrybos laisvę. Laukiama pasikeitimų ir griežtesnės linijos įvedimo Kremliaus švietimo ministerijoje.

ŠIANDIEN IR RYTOJ

KREMLIUS nepatenkintas Rumunijos politika, kuria ji siekia didesnės nepriklausomybės. Maskvos radijas savo pranešimuose kaltina Bukaresto vyriausybę, kad ji izoliuojasi ir šalinasi nuo tarptautinio komunizmo sąjūdžio, slysdama į provincinį tautinį komunizmą.

Jei sovietai kalba apie rumunų provincializmą, tai dėl to, kad Rumunija nutarė atgaivinti tautines tradicijas ir čia sovietai židri priešpuolį jų imperializmui.

Sovietams nepatinka, kai jų satelitas pradeda skelbti savo teorijas, ryžtasi turėti savo ekonomiką ir bando pats pasirinkti savo draugus. Šiandien Rumunija pasiryžusi atidaryti duris visiems, nes tik tokiu būdu tikisi geriau garantuoti savo nepriklausomybę. Bet sovietai nenori nepriklausomos Rumunijos. Jie nori turėti ne partnerį, o satelitą.

Veltui rusai bandė savo satelitams įkalni į galvą, kad jie yra didžiausi, stipriausi ir protingiausi, kad jie visur užima pirmąją vietą, literatūroje, mene, ar moksle... "Mes, rusai, esame patys didžiausi, dėl to visas pasaulis turi mūsų klausyti!"

Rumunija nušlavė tą jų melą ir savo kompartijos organe Scintela pradėjo spausdinti eilę straipsnių, iškeliančių Rumunijos istorijos didybes, jog rumunai skaitydami pradėjo stipriau mylėti savo tėvynę.

"Istorija yra tautos portretas, tai tūkstantmetinis krašto dienoraštis", rašo Scintela redaktorius Dimitru Popescu. "Mes esame išdidūs dėl savo krašto praeities, mes didžiuojamės savo tauta, kuri bendradarbiavo kuriant pasaulio civilizaciją. Mes neturime gėdytis savo praeities. Niekad mes nepaėmėm, kas priklauso kitiems ir niekad mes nepavergėm kito".

Rumunijoje šis paskutinis sakinyss buvo gerai supastas ir kiekvienas skaitytojas jį užbaigė... "o rusai daro priešingai".

Popescu toliau rašo: "Kada mes kalbame apie mūsų tautą ir jos praeitį, mes norime išreikšti prieš mūsų gyvenusioms kartoms atsidėkojimą, kad jos dėl mūsų kovojo ir pralėjo kraują. Mes gerbiame ir norime sekli jų pavyzdžiu. Kai tauta užmiršta savo praeitį, pasidaro našlaičiai. Tauta negali prarasti savo atmintį. Milijonai tautinių relikvijų visad mums primins mūsų praeitį".

Toks istorijos pristatymas naujas dalykas komunistams. Ir Popescu toliau rašo: "Eilę metų pas mus bandė sunaikinti ir sutrūkinti atminimą daugelio patrijų, artistų, kunigaikščių ir žmonių, kurie prisidėjo prie Rumunijos istorijos kūrimo. Buvo norėta, kad mes pasmerktumėme tuos, kurie nešė laisvės ir pažangos žiburį. Jie buvo tikri kovotojai už nepriklausomybę ir visomis jėgomis stengėsi išsaugoti tautinę egzistenciją".

Popescu daro išvadą: "Mūsų režimas turi prievolę ne tik gerinti dabartį, bet taip pat išskirti mūsų praeities vertybes ir parodyti jas visam pasauliui. Su ramią sąžinę dėl savo praeities, mes galime vaikščioti aukštai iškelta galva prieš visą pasaulį".

Atrodo, sovietams bus nelengva rumunus sustabdyti naujame kelyje...

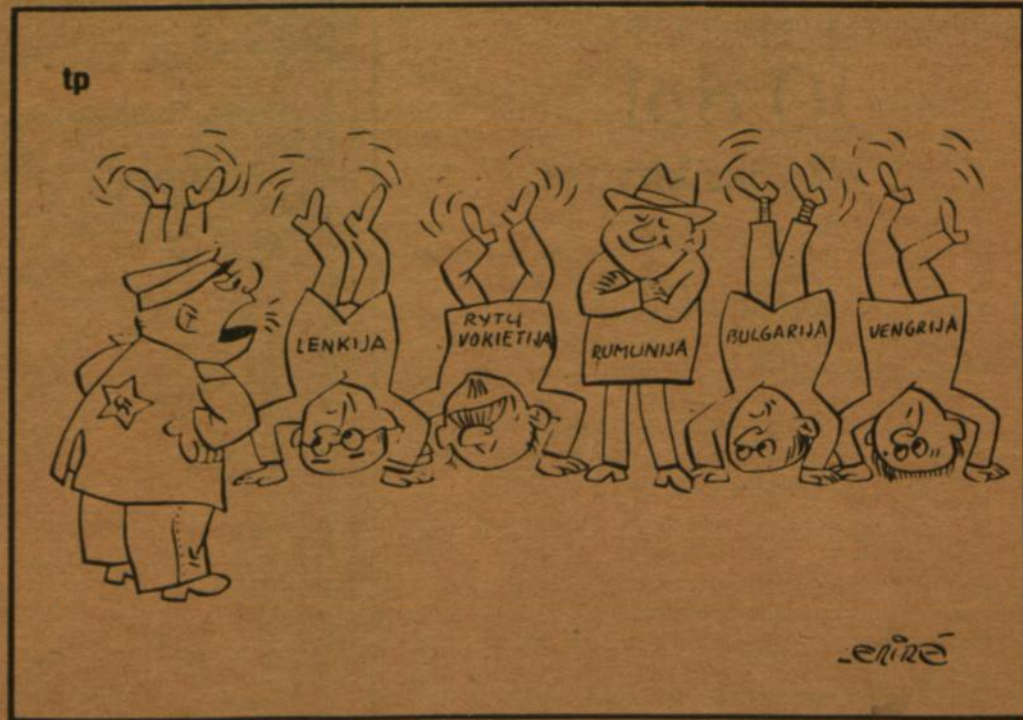
★

ŠUMAUSKAS, Maskvos paskirtas Lietuvai gauleiteris, pasiūkęs Tiesos fotografą Ch. Leviną, sako:

-- Aš norėčiau, kad padarytumėm mano portretą. Žiūrėkit, kad nuotraukoj būtų kuo daugiau natūralus ir atrodyčiau simpatiškas.

-- Jūs turėtumėte apsispręsti vieną ar kitą. Arba aš turėsiu padaryti dvi nuotraukas...

(Vg)

-- Ar tu negali elgtis, kaip pritinka padoriam satelitui!...

NEPRIKLAUSOMYBĖS AKTO SIGNATARAS ILSISI CLEVELANDE

K. S. KARPIUS

Rengiantis Clevelande minėti Lietuvos Valstybės Atstatymo 50 metų sukaktį, prisimintinas ir vienas Nepriklausomybės Akto signataras, miręs Clevelande 1944 m. sausio 9, palaidotas 13. -- Tai Respublikos Prezidentas Antanas Smetona. Jis, mūsų neužmirštas, ilsisi Knollwood mauzoliejuje.

Ar Prezidentas Smetona būtų sulaukęs šios

TAIKOS GANDAI

(Atkelta iš 1 psl.)

monėmis. Jei komunistai mato, kad nelaimės, jie gali kautynes nutraukti ir be jokių derybų, kaip kad buvo padaryta Graikijoje. Korėjoje tačiau prasidėjus deryboms, dar du metus buvo kovoje, ir tik po to, kai kiniečių armijos pralaimėjo savo 1953 m. birželio mėnesio ofensyvą, buvo sudarytos paliaubos.

Raudonieji kiniečiai 8 metus derėjosi su Čiang kaisėku tol, kol ji visai išstūmė iš Kinijos į Formozą. Derybos dėl Indokininės likimo buvo su tartos Berlyne 1954 metais. Tam reikalui buvo sušaukta konferencija Ženevoje balandžio mėnesį, tačiau komunistai nenorėjo rimtai šnekėtis iki gegužės 8 d., t. y. po to, kai prancūzai pralaimėjo mūšį ties Dien Bien Phu. Dėl Lā-oso buvo deramasi 14 mėnesių, kol pagaliau komunistai tvirtai pastatė koją savo valdomoje teritorijoje ir paėmė Nam Thā.

Už tat ir dabar atrodo, kad jei komunistai ištikro norėtų taikos, jie tai aiškiai ir tyliai pasakytų Washingtonui. Tol, kol jie to nedaro, atrodo, kad vienori pažvojoti drumstam vandenyje. Visai teisingai šiuo atveju pasielgė Valstybės Sekretorius Dean Rusk paaiškindamas, kad JAV norinčios pietryčių Azijoje 'pastovios taikos'. Už tai jis susilaukė daug kritikos iš liberalių kolumnistų tarpo. Girdi, jis nori neįmanomo dalyko. Tokiose sąlygose ir kovoti ir derėtis iš tikro labai sunku.

• 27 JAV negrų vadai įteikė JTO peticiją, reikalaujančią "specialių atstovybės teisių" juodosios rasės žmonėms, gyvenantiems Amerikoje. Peticiją pasirašiusių tarpe daugumą sudaro "juodosios jėgos" atstovai.

• FBI direktorius J. Edgar Hoover pareiškė, kad "juodosios jėgos" veiksmai ir rasinei neapykantai sukelti metodai atitinka "komunistų mados sukirpimui". Niekas tiek nesidžiaugia 1967 m. riaušėmis, protesto demonstracijomis ir neramumais, kaip komunistų partija.

• Gen. de Gaulle įsakė atitraukti iš Vak. Vokietijos 5000 prancūzų karių — niekam apie tai nepranešęs. Spėjama, kad de Gaulle tuo nori sutaupyti pinigų atominių ginklų gamybai.

sukakties normaliose sąlygose gyvendamas, jeigu ne jo netikėta, tragiška mirtis tą sausio 9 dieną?

Jis dabar būtų jau 94 metų amžiaus. 1969 metais bus 25 metai nuo jo mirties.

Antanas Smetona, tautai dirbęs iš pat jaunystės, net atsisakęs vykti toliau iš savo tėvynės geresniam gyvenimui, savųjų tarpe laikęsis istorinėje sostinėje Vilniuje, kur ir savo darbais prisidėjo prie Lietuvos nepriklausomybės laimėjimo ir pasirašė Nepriklausomybės aktą, turėjęs garbę tapti pirmutiniu prezidentu, žiaurais likimo lėmimu turėjo apieisti savo tėvynę, kai ją 1940 metais užpuolė žiaurus bolševikas siaubūnas. Kaip ir kita daugybė Lietuvos sūnių ir dukterų, jis spėjo nuo raudono siaubūno pasisalti ir išlikti gyvas, betgi tragiškai baigė savo gyvenimą svetur, ir apgailėtina ne laiku.

Ilgą, tolimą buvo jo kelionė iš Lietuvos iki paskutinės amžino poilsio vietos, Clevelando.

Per Vokietiją, Šveicariją, Portugaliją, net Pietų Ameriką, tas kelias ėjo, nes nebuvo galimybės tiesiog į Ameriką važiuoti, karui Europoje plintant.

Iš Brazilijos su šeima atvyko į JAV kovo 10, 1941 metais.

Prezidento Smetonos atvykimas sukėlė mūsų išeivijai naujo gyvumo, ir dalinai neįjaukaus. Opozicijos srovės, nuo 1926 metų gruodžio 17 dienos nusistačiusios prieš "Smetonos fašistinį režimą", savo neapykantos Prezidentui Smetonai neužmiršo ir taip tragiškai pasikeitus Lietuvos likimui.

Tačiau buvo didelė dalis bešališkų lietuvių, kurie neturėję progos apsilankyti Lietuvoje ir pamatyti bent kurį vieną trijų valstybės prezidentų, sulaukę Prezidento Smetonos, ėjo jopamatyti, iš klausyti jo kalbos, kur tik jis lietuvių kolonijose lankėsi, ir gausiai rėmė Lietuvos laisvinimo pasangas.

Stipriai organizuota tautinė srovė, atsilaikiusi prieš kitų trijų (su komunistais net keturių) srovių priešingumą,

atvykusį žymų Lietuvos svečią prideramai globojo.

Eidamas 67-tus metus, A. Smetona buvo dar pilnoje sveikatoje vyras. Be lietuvių, Lietuvos prezidentą kviesdavo kalbėti amerikiečių organizacijos, universitetai, jiems rūpimais klausimais.

Nuvykus į Washingtoną, Prezidentas Roosevelt priėmė jį kaip valstybės galvą tinkamam ceremonijai. Prezidentas Roosevelt pakartojo jam tą patį, ką buvo 1940 metų spalio 15 buvo pareiškęs ALT delegacijai -- kad Lietuvos nepriklausomybė nebus, tik laikinai sutramdyta ... kad Lietuva bus vėl laisva ... kas, tačiau, pasiliko tuščiais žodžiais, Amerikos politikai keičiantis. Dabar matome, kaip Washingtono vyriausybė stato "tiltus" tarp šio krašto ir grobikiškos Sovietų Sąjungos, nei vienos mažos bolševikų pavergtos tautos ne išlaisvinus.

Kvietė A. Smetoną vairsiems ir pasitarimams keli gubernatoriai, visa eilė burmistrų, kur tik jis nuvykdavo lietuvių lankyti.

Laikau reikalingu priminti, kad A. Smetona nelaimingai mirė ne kokio nors priešklasta, bet gyvenamo namo gaisro nelaimėje, esant labai šaltam žiemos orui. Jo kūnas laikomas mauzoliejuje ta intencija, kad bus galima kada nors parvežti palaidoti Lietuvoje.

Skaityk ir platink DIRVĄ

RETA PROGA

įsigykite papiginta kainą
šias knygas:

PALIK AŠARAS MASKVOJE

B. ARMONIENĖS atsiminimai iš Sibiro, lietuvių kalboje. Knyga gausiai iliustruota reiomis nuotraukomis. KAINA \$3.00

KELIAS Į KAIRĘ

ALĖS RUTOS romanas, premijuotas Dirvos konkurse. KAINA \$3.00

TIMELESS LITHUANIA

Owen J. C. Norem, B. D. L. L. D. KAINA \$4.00

Knyga skirta lietuvių tautos kančioms, laimėjimams ir viltims, parašyta buv. JAV pasiuntinio Lietuvai.

ALMA MATER

R. SPALIO romanas iš studentų gyvenimo Nepr. Lietuvoje. KAINA \$5.00

Visų keturių knygų bendra kaina \$15.00, bet Dirvos skaitytojai, naudodamiesi knygų išpardavimo vaju, moka tik

10 dol.

už keturias knygas.

DIRVOS ADMINISTRACIJAI
6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

Prašau man išsiųsti keturias knygas: Palik Ašaras Maskvoje, Kelias į Kairę, Timeless Lithuania ir Alma Mater, už papigintą kainą — 10 dol.

Pavardė ir vardas

Adresas

Prie šio jungiamas čekis ar money order 10 dol. sumoje ir 50 c. pašto išlaidoms.

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Joseph F. Gribauskas
Executive Secretary

4³/₄%

ON INVESTMENTS
Units of \$100.00
Dividend Checks
Mailed Quarterly

5%

ON BONUS SAVINGS
Units of \$1,000.00
For 3 Years
Dividends Paid
Quarterly
or Compounded

1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS 60650
Phone (Area Code 312) 656-6330

HOURS: Mon. 9-5; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed
Savings In By The 10th Of The Month Will Earn From The 1st.

PETKUS

LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

NEOLITHUANŲ STOVYKLINIO RAŠINIO KONKURSAS

Kaip anksčiau buvo skelbta ir dabar Korp! Neo-Lithuania primena, paskutinis terminas neolithuanų stovyklinio rašinio konkursui skirtiems rašiniams įteikti yra š. m. kovo 31 d. Konkurse gali dalyvauti korporantai, stovyklavę praejusią vasarą. Rankraštis paruošiamas rašomąja mašinėle, jo apimtis 2-5 puslapiai. Tema leidžiama pasirinkti laisvai, tačiau ji turi liesti Korp! Neo-Lithuania stovyklos programą.

Trys geriausi rašiniai bus premijuojami: I prem. 50 dol., II — 25 dol. ir III — 15 dol.

Konkursiniai rašiniai iki nustatyto termino pasiunčiami Vyr. Valdybos pirmininko Algio Modesto adresu: 6456 So. Talman Ave., Chicago, Ill. 60629.

AUKOS LIETUVIŲ FONDUI

Jonas ir Verute Paoviai, iš Grand Rapids, Mich. įstojo L. Fondan su 500 dol. įnašu.

Vladas Pliura, iš Wyandotte, Mich., per L. F. įgaliotinį inž. V. Kutkų, atsiuntė Fondui 500 dol. auką.

Juozas ir Janina Biliūnai, iš Portchesterio, per Fondo įgaliotinį A. Pumputį, atsiuntė Fondui 100 dol. auką prašydami įrašyti pirmagimio sūnaus Lino-Jurgio Biliūno vardą.

Anicetas Grigaliūnas, iš Davenport, Iowa atsiuntė Fondui 250 dol. papildydamas savo esamą įnašą iki 500 dol.

Kun. M. Kirkilas, iš Chicago įstojo Fondan su 500 dol. įnašu.

Kun. B. Sugintas Kalėdų švenčių ir savo gimtadienio proga atsiuntė Fondui 100 dol. auką.

Janina ir Gediminas Rukšėnai, iš Los Angeles, įstojo į L. Fondą su 100 dol. įnašu.

S. J. Butrimai ir S. J. Ignatavičiai, iš Clevelando, atsiuntė 105 dol., per L. F. išd. A. Jonaitį, papildydami savo įnašus iki 100 dol. ir tapdami tikrais Fondo nariais.

Stasio Butkaus šauliai ir Dramos Mėgėjų Sambūris, iš Detroito įamžino L. Fondo buvusį kun. dr. Igną Boreišį įnešdami velionies vardu 200 dol.

Liet. Skautų Sąjunga papildė iki 238 dol. mirusio a. a. vyr. sk. A. Matonio sąskaitą įnešdami šiuo metu velionies vardu 128 dol.

L. Fondo adresas: 6643 S. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629. (Sk.)

HELP WANTED MALE

PUNCH PRESS OPERATORS
For medium size stamping plant. Experienced on small & medium stamping. Excellent wages & fringe benefits. Steady employment.
PARAMOUNT FABRICATING CO.
13595 Helen
Detroit, Mich.
(3-9)

PLATER
Challenging opportunity for experienced man. Permanent job with good pay and company benefits. "Just a step from your door on I-84."
ELECTRONICS METAL FINISHING CORP.
88 Taylor Street
Danbury, Connecticut
743-6795
(3-5)

WANTED
MACHINE REPAIRMEN
JOURNEYMEN ONLY
Need men for maintenance of heavy tool machines, also need machine repairmen with numerical control electrical experience.
Plenty of Overtime
REPUBLIC DIE & TOOL CO.
45094 Van Born,
Wayne, Mich.
313 — 721-7800
(4-10)

DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103

Telephone: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Monday, Wednesday and Friday except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$13.00, Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00. Dirva išeina: tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Posūkis minėjimų ruošoje

"Šiuo metu Amerikoje turime apie 70 LB apylinkių ir 7 apygardas. Jeigu jų visų valdybos suorganizuotų bent po vieną tokį minėjimą, tai jau turėtumėm 77 nepriklausomybės minėjimus amerikiečių visuomenei. Apskaičiavus auditorijos dydį, tikriausiai paaiškėtų, kad ši auditorija būtų keletu kartų gausesnė už mūsų, susispaudusią salę". Taip prabilo ilgesniu tonu Draugo sausio 8 laidoje JAV LB pirmininkas Bronius Nainys.

Iš tų minėjimų (daugiausia per radijo ir spaudoje propaguojamų) ir Br. Nainys nesitiki stebuklų, "bet jie būtų daug prasmingesni ir naudingesni už tuos, kuriuos ruošiami tik sau patiems".

Visam šitam reikalui JAV LB valdyba ateina talkon su anglų kalboje paruošta medžiaga. Belieka apylinkių ir apygardų valdyboms imtis darbo.

Esam įpratę šiose pareigose matyti veikiant ALT skyrius. Ligi šiol toji organizacija ne tik ruošė Vasario 16 minėjimus, bet kartu stengdavosi palaikyti ryšį su amerikiečių administracijos ir visuomenės atstovais, taip pat ir su kitų tautybių grupėmis. Tie visi ligi šiol suruošti minėjimai vienur vyko "patiems sau", kitur įtraukiant ir amerikiečius. Visa tai priklausydavo ir dabar priklausys nuo vadovaujančiųjų iniciatyvos ir nusistatymo minėjimo pobūdžiui ir linkmei pasirengti. Bent jau ligi šiol LB sferose jautėsi daugiau toji konservatyvioji linkmė, kurioje ėjimas už savo parapijos ribų neturėjo didesnio pritarimo.

Kas ką bedarytų, svarbu tik tai, kad darbas būtų atliekamas sutartinai, esamoms aplinkybėms ir galimybėms tinkamai ir pačiam tikslui naudingesniu būdu.

Kaip neišvengsime "tik patiems sau" minėjimų (nes tai yra kartu ir mūsų šventė), taip reikia teigiamai vertinti ir tas pastangas, kurios Lietuvos bylą išneštų už savų parapijinių ribų.

Mums rašo

DAR DĖL KAZIMIERINIŲ KAPINIŲ CHICAGOJ

Gruodžio 24, 1967, "NATIONAL REGISTER" tilpo straipsnis "2 LITHUANIAN GROUP CLASH", kur pažymėta, kad 2 lietuvių grupės susikirto dėl lietuvių šv. Kazimiero kapi-

nių tvarkos. Esą, vienas lietuvių komitetas, susidedantis iš "laymen", o kita grupė — iš tautiečių. Mano nuomone šiuo reikalu dviejų grupių nėra. Kadangi šv. Kazimiero kapinių klausimas įeina į visuomenės reikalus, todėl visuomenės vadai nepripažįsta jokių grupių susikirtimo ir jo nėra. Lietuvių kapinių komitetas susikūrė vien tik dėlto, kad visuomenė pareikalavo, kad šv. Kazimiero kapinės pasiliktų lietuvių nuosavybe ir kad būtų vykdomos lietuviškos tradicijos. Komiteto vienintelis tikslas — įvykdyti Chicago lietuvių visuomenės reikalavimą.

Tame pat straipsny buvo

Taip atrodo šiandieninė Klaipėda...

LIETUVA IR JŪRA

Dr. V. DIDŽYS

Lietuvių tauta iš gilios senovės ir net prosenovės yra buvusi žemdirbių tauta, kuri neturėjo jokio kontakto su jūra. Nors šių dienų Lietuva siekia Baltijos jūrą, pradedant nuo Šventosios iki Nidos, etnografiškai visas pajūris priklauso kuršių tautėlei, kuri, nors yra baltų arba aisčių tautų šeimos narys, bet kalba lietuvių kalbai gimininga kuršių, arba kaip jie patys vadinasi, kūrų kalba.

Kuršiai būdami pagrindiniai žvejų tauta apgyveno visą pajūrį siaurame ruože nuo maždaug Ventspilio iki Rasitės, (apie

20 km. į pietus nuo Nidos) ir senovėje taip pat gyveno net rytiniame Kuršių marių pakrastyje iki Ventės rago. Tai yra matyti ne tiek iš dabartinių Neringos gyventojų kalbos, kiek ir iš daugelio asmenvardžių ir

Dr. V. Didžys, šio straipsnio autorius, priklausęs Lietuvos Buriuotojų sąjungai ir Klaipėdos Jacht Klubui, su nuosava jachta "Rūta" Baltijos jūroje yra padaręs nemažai kelionių ir regatos laimėjęs daug premijų. Sovietams okupavus Lietuvą pasitraukė į vakarus ir dabar yra įsikūręs Australijoje, kur irgi nepamiršta burlaivio sporto.

vietovardžių aplink Klaipėdą ir pamaryj. Pačios Kuršmarės nuo jų gavo vardą. Klaipėdiškių pavardės, kaip Purvinas, Buntinas, Ozelis yra tik sulietuvinintos kuršinės pavardės Purvinš, Ozols, Buntinš ir kaimų vardai Nimmersatt, bet kokio tai Nemero, kaip buvo lietuvinamas vokiečių Nimmsatt, bet kokio tai Nemero sodyba, Svencelė, Maižė, Žagatpurviai ir kiti rodo aiškiai kuršišką kilmę.

Tiktai 1918 ar 1919 Lietuva, tapusi savarankia valstybe, pasiekė jūrą politiniai, išsilydama, ligi tol Latvijai priklausiusi siaurą pajūrio plotą nuo Šventosios iki Palangos, mainant už tai žemės plotą aplink Ilukštą prie Dauguvos upės. Ir tiktai 1923 m. sausio 15 d. sukilimo, jungiant dalį Mažosios Lietuvos, būtent Klaipėdos kraštą prie Lietuvos, Lietuva pagaliau ir čia pasistūmė prie jūros, tuo pat išsilydama uostą, kurio turėjimas yra gyvybiniai svarbus kiekvienai valstybei, norinčiai laisvai ir betarpiškai santykiuoti ir prekiauti suplaciupasaui.

Vien tik tas aukščiau minėtas faktas, kad lietuvių tauta per amžius buvo žemdirbių tauta, leidžia mums suprasti tą keistą lietuvių nesidomėjimą jūra, kurį ji parodė per visą savo isto-

riją. Visi Lietuvos valdovai, gyvendami patys toli nuo jūros, visas savo jėgas metė į Rytus, užimdami didžiausius lietuvių apgyventus plotus, kaip Polocką, Voluiną, Ukrainą ir kitus, labai mažai kreipdami dėmesį į vakarinius kraštus, leisdami kryžiuočiams sunaikinti prūsų ir kėsdami nuolatinius kryžiuočių įsibrovimus į Lietuvių žemes, ir net 1410 m. pokryžiuočių sumušimo paliko visą Mažąją Lietuvą jų rankose. Per 700 metų Mažosios Lietuvos gyventojai buvo palikti atskirti nuo tautos kamieno, vergaudami vokiečių ponams baudžiavoje ir vėliau, baudžiąvą panaikinus toliau liko pažeminti, ponų išjuokti pastumdėliai.

Tautinis atbudimas 19-tame šimtmetyje, kuris Didžiojoje Lietuvoje deka carų represijos kilo iš inteligentijos ir rado gyvą atgarsį liaudyje, Mažajoje Lietuvoje kaip tik dėl trūkumo inteligentijos tik labai vėlai galėjo plėstis. Vokiečių kultūros svoris užgulė tą mažą "atsilikusį" Reicho kampelį, taip kad beveik visi išėję bet kurį mokslą norėjo kuo greičiau kilti iš tų paniekintų "langhaarige Litauer" kaip vokiečiai mėgdavo lietuvių pavadinimą, ir vadin-tis ar tapti vokiečiais, net užsigindami bet kurios lietuviškos kilmės. Tokiu būdu tautinių vady tik labai mažai atsirado, ir tiems buvo sunku išjudinti platesnes mases, kurios, nors atkakliai laikydamosios savo lietuviškos kalbos ir papročių, vis dėlto buvo įpratusios žiūrėti į vokiečių kultūrą kaip į "aukštesnę".

Čia nekalbėsiu apie tautinį atbudimą Mažajoje Lietuvoje, tik noriu pasakyti, kad tiktai dėl tų nedaugelio tautinių susipratusių Tilžės ir Klaipėdos lietuvių, kurie veikė XX šimtmečio pradžioje ir kurie prieš Pirmąjį Didįjį karą buvo jau ir politiniai susiorganizavę, Mažoji Lietuva tapo pagaliau sujungta su Didžiąja Lietuva. Minėdami Sausio 15 dieną, kaip Klaipėdos atvadavimo dieną, neturėtumėm užmiršti 1918 m. lapkričio 30 dienos, kada Tilžėje įsikūrė Mažosios Lietuvos Tautinė Taryba, kuri iškilmingai skelbė aktą, pareikšdama, kad Mažoji Lietuva no-

ri būti atskirta nuo Vokietijos Reicho ir nori būti sujungta su Didžiąja Lietuva į vieną valstybę. Tuo ir buvo padarytas pirmas žygis, kuris 5 metus vėliau privedė prie sausio 15 d. sukilimo.

Reikia prisiminti, kad Lietuva nebuvo pasiruošusi prie naujos padėties, kuri ją staiga padarė jūros valstybe. Gavo uostą, bet viskas, kas buvo surišta su jūrininkyste, valdžios žmonėms buvo svetima. Nebuvo laivų, nebuvo kas juos aptarnautų. Buvusi vokiečių laikais Klaipėdoje Jūrininkystės Mokykla buvo uždaryta, reikėjo siųsti jaunus vyrus į Suomiją ir Italiją paruošti jūros personalo, laivo kapitonų, šturmanų, locų ir mašinistų. Uosto įrengimai, kurių vokiečių laikais pakako mažam, nereikšmingam uostui bei hinterlandui, buvo nepakankamai valstybinio masto apyvartai. Reikėjo plėsti baseinus, statyti kranus, sandėlius, gilinti uostą didesnių laivų naudojimui. Reikėjo organizuoti ir pajūrio apsaugą, nes be apsaugos kontrabanda pradėjo laisvai plaukti į kraštą.

Reikia pripažinti, kad Lietuva tą didelį uždavinį labai gerai atliko. Netik patobulino uostą ir įrengimus palyginti greitai laiku, bet ir įsigijo ne mažą prekybinį laivyną. Tai, žinoma, galėjo būti padaryta tik palaipsniui: pirmieji laivai buvo maži ir gavo "Utenos" ir "Kretingos" vardus ir plaukė po svetimtųjų kapitonais su mūsų bėkūnais į Angliją. Vėliau, užaugus mūsų jaunajai jūrininkų kartai, jau didesni laivai ir su savo lietuviškais kapitonais nešė jau didesnių miestų "Marijampolės" ir "Kauno" vardus ir rodė mūsų trispalvę Anglijos, Prancūzijos, Belgijos ir Olandijos vėliavas. Net ir užuomazga karo laivynui buvo sukurta: Karo laivas "Prezidentas Smetona" po barzdūčių kapitonu Kaškeliu atliko jaunų laivo įgulų apmokymą ir pūsdamas didelius juodų dūmų kamuolius, raižė Baltijos vandenį, įvairdamas baimės ir išgąstį kontrabandininkams.

Supažindinti platesnei publikai su jūros idėja valdžia dėjo didelių pastangų. Kasmet buvo rengiama jūros diena, kuri įgalino galimai daugiau žmonių -- neretai pirmą kartą savo gyvenime -- matyti jūrą, uostą, jūr-laivius. Ekskursijos į atvirą jūrą Uosto valdybos laivu "Perkūnu" buvo populiarios. Kaune įsisteigusi "Motery Draugija Tautiniam Laivynui remti" darė pinigų vąją ir apie 10,000 litų skyrė Jūrų skautams įsigyti gražiam kuteriui "Mallaya", kuris buvo mūsų jūros apsaugos pajėgų sučiuptas ir munitinės išvaržytinių parduotas. Jūrų skautų pavadinimas "Budys", šis gražus, tvirtas laivas po Kristu pu Plonaičiu davė nemažam skaičiui jaunų vyrų jūrininkystės mokslo ir patyrimo, kol vieną audringą dieną jauni drą-

(Nukelta į 4 psl.)

Grupė lietuvių, dalyvavusių ministerio B.K. Balušio laidotuvėse. Stovi priekyje iš kairės: M. Rudienė, Balickienė ir inž. A. Rudis, už jų stovi: kun. A. Gutauskas, E. Biliūžytis, pasiuntinys šeimininkė Kostė Noreikaitė, Sarafinaitė, Ignatonis, inž. E.A. Bartkus, Balickaitė, Vilčinskis, P. Varkala ir gale stovi Balickas, jr.

Lietuva ir jūra...

(Atkelta iš 3 psl.)

suoliai, per daug pasitikdami savo sugebėjimu, be savo vado mėgino išplaukti į atvirą jūrą. Stipri audra užvarė "Būdį" ant molo, kur šelstančios bangos jį sudaužė. Kartu paskendo ar ne du jauni skautukai.

Tuo pat laiku įsisteigė Klaipėdos Jachtklubas. Jame susibūrė privatūs jachtų savininkai. Su stipria valdžios finansine pagalba klubas galėjo įsigyti keletą gražių jachtų, jachtoms uostą ir hangarą. Jūrų skautai ir kitos organizacijos, kaip Santara, Paštininkai ir Šaulių Sąjunga irgi įsigijo jachtų, kurios visos buvo suburtos į Lietuvos Buriuotojų Sąjungą ir plaukė po LBS vėliava. Visos šios jachtos netikėtai kas savaitę buriauvo Kuršių vandenyną, plaukdamos į Juodkrantę, Nidą, Ventės Rągą ir toliau, bet ir kasmet dalyvavo kaimyninių Pabaltijo valstybių surengtose regatose, ar tai Rygoje, Paerne, Taline, aplink Gotlandą ar Helsinkį ir nemažai sidabrinų taurių - trofėjų paršė. 1938 m. Klaipėdos buriuotojai paruosė Klaipėdos uoste, maršė ir jūroje tarptautinę regatą, į kurią suplaukė jachtos iš Latvijos, Estijos ir Suomijos.

Taip matome, kad iš žemdirbių tautos, kurios vienintėlis ryšis su jūra iki tol buvo buvęs Palangos paplūdimys vasaros atostogų metu, per palyginti trumpą laiką išaugo tauta, sąmoningai įsotojusi į jūrų tautų eiles, rodydama savo vėliavą su nuosavų prekybos laivynu, su lietuviškomis igulomis ir lenktyniuodama jūros sporte su moderniškoms jachtomis

Marquette Parko lit. mokyklos surengtoje eglutė paskutiniu svečiu buvo Kalėdų senelis J. Janušaitis. Lietuvių Foto Archyvo nuotrauka

TYLIEJI DARBININKAI DIDŽIŲJŲ DARBŲ BARE

J. JANUŠAITIS

sada šypsodamiesi atsako: "Dirbame tyliai, bet ryžtingai. Džiaugiamės tėvais, kurie nuoširdžiai mums padeda. Džiaugiamės ir tėvų komitetu, kuris padeda sumaniai išspręsti finansines ir administracines problemas".

Keturi šimtai mokinių, tai didelis skaičius. Gražu, kai mūsų jaunimas

čiauska klasėse bent vieną valandą lietuviškai.

Mokytojų kambarys gali pajusti malonią mokytojų sutartinio darbo aplinką. Čia dalinamasi tik problemomis, kurios liečia mokinius ir pačią mokyklą bei tėvelius.

O kai suskamba skambutis, į visas klases skuba pasižavėję mūsų jauniosios kartos auklėtojai lietuviai mokytojai. Jie skuba susimąstę, rūpes-

Retai kada tenka išgirsti apie Chicagoje egzistuojančią Marquette Parko lietuvių mokyklą. Tačiau toji mokykla turi apie 400 lietuvių vaikų. Joje dirba, berods, net 14 mokytojų ir lituanistinės pamokos vyksta kasdien reguliarių pamokų metu. Mokyklai jau treti metai sėkmingai vadovauja tylus, tvirtas charakterio, prityręs pedagogas Pranas Razminas.

Kai prie progos tenka sutikti šios mokyklos vedėją ar mokytojus ir pradedama dalintis mokyklos problemomis, jie vi-

greta kitų nuo senovės buvusių jūros tautų.

Dabar su širdgėla stebime, kaip bolševikinė okupacija vėl užblokuoja lietuvių tautai kelią į jūrą ir į laisvą pasaulį. Bet mūsų visų karšta vil-tis yra, kad šis kelias kada nors vėl bus atidarytas ir Lietuva vėl stotų lygi su lygiomis į laisvą tautų eiles.

Scena iš "Metų laikai". Rūpintis - Plienaitė, Burokas - M. Šaulys, ir Vasaris - V. Bilaišytė. Lietuvių Foto Archyvo nuotrauka

tingais veidais, nešini glėbius sąsiuvininių ir namuose tikrintų mokinių darbų. Vargu kas supras šių pasižavėusių didžiąją darbo auką tam, kad auganti karta būtų susipratusi ir pažintų tėvų gimtąją šalį. Vargu, ar daug kas su dėkingumu prisimena jų darbą, o gal kai kas ir pyktelėdžia už pabartą dukrelę ar padykusį sūnelį.

O kai ateina didžiosios šventės, ši mokykla moka pasirodyti. Kalėdų proga ruošiamos šau-nios elgutės. Štai, kad ir gruodžio mėn. 30 d. surengta eglutė sušvito naujomis varšomis.

Mokyk. V. Gutauskos vadovaujami šau-nūs dainininkai programoje giedojo kalėdines giesmes ir dainas. Jos džiugino ne vieną, o kai kas ir ašarą nubraukė. Toks žavus choras, tautiniuose drabužiuose jaunimėlio pulkas! Tai šviesi ateitis.

Spalvingi tautiniai šokiai paruošti mokyk. Irenos Smieliauskienei, žavėję tiek mažuosius, tiek ir jų tėvelius. Šokiuose reikišėsi įvairios grupės ir gerai išlavinti šokėjai. Akardeonu palydėjo Endrijonas.

Trečioje programos dalyje pražydo patys gražiausieji žiedai -- mokytojų G. Valiulienės ir akt. Zitos Kevalaitytės-Visockienės rūpesčiu paruoštas scenos vaizdelis "Metų Laikai" -- 12 mėnesių montažas.

Spalvingi rūbai, vaizduoją metų laikus, mėnesius, daržoves, šienplovius ir visą, kas nutinka mėnesių eigoje, sudarė vientisą, spalvingą ir žaismingą vyksmą, kurio mintis buvo lengvai suprantama mažajam žiūrovui, džiugi suaugusiems ir ilgam paliekanti malonų įspūdį.

Vaikai tokius vaidinimus labai mėgsta ir

jiems ruošiasi su išskirtiniu dėmesiu. Tenka pažymėti, kad tiek dainininkai, tiek ir vaidintojai pasižymėjo gražiu ir taisyklingu lietuvių kalbos žodžių tarimu ir aiškia balso dikcija.

Na, žinoma, į šventės nuotaikos šaunumą daug vaikūčiams džiaugsmo atnešė atkeliavęs Kalėdų senelis, kuris vaikūčius gražiai pamokęs būti ir augti lietuviukais, visiems išdalino dovanas -- mažiesiems po krepšį įvairių dalykėlių, o augesniesiems po lietuvišką vertingą knygą.

Pažymėtina, kad šioje gražioje šventėje nebuvo ilgų kalbų. Tik tėvų komiteto vardu pasveikino Juozas Derenčius, o LB Marquette Parko Apyl. vardu Jonas Vaičiūnas. Pati programa su dovanėlių išdalinimu teuzsėtės nepilnai pusantros valandos. Sveikintina tvarka!

Po Kalėdų švenčių mokyklos Tautinis ansamblis pradės ruoštis pavasario ir vasaros įvykiams. Tautinių šokių šokėjai jau ruošiasi ir III-ajai šokių šventei.

Šiai tyliai ir nuoširdžiai dirbančiai lietuviškai mokyklai, mes, tėvai, tegalime palinkėti sėkmės, o visiems pasižavėjusiems mokytojams tarti ačiū, pažadėdami ir savo visokeriopą talką.

REGISTERED NURSES

Immediate permanent supervisory positions awaiting graduates of accredited school of nursing. B.S. degree preferred, however others will be considered.

If interested and qualified apply

Director of Nursing

THE GRACE HOSPITAL
18700 Meyers Road
Detroit, Michigan

(4-8)

VYT. ALANTAS

ŠVENTARAGIS

Ištrauka iš XIII amž. kronikos

(5)

Antrą Šventės dieną, anksti rytą, kai dar visi tebermiegojo, Šventaragis atsikėlė, paskubomis apsirengė išvežiniu apdaru ir išsmuko iš stovyklos. Rytas buvo dieviškai gražus, Giris tankynai ir padysniai skardėjo nuo ankstyvų paukščių giesmių, ramovės atvadre rasota žolė tvaskėjo, kaip deimantais nužertas patiesalas, o pro šventyklos aukštį ant stogo nuo aukuro kilo dangop sidabrinų dūmų padraikėlės. Šventaragis giliai įkvėpė kvapnų, vėsus ryto orą ir, tartum gindamasis nuo pagundos pasinėti į ryto grožybės apžavus, ryžtingai peržingsniavo per atvadą ir laiptais tekinas užbėgo šventyklon.

Ji buvo visai tuščia, tik baltais rūbais apsirengusios ir ilgais nuometais apsigaubusios dvi vaidilutės, kaip akmeninės statulos, būdėjo abipus aukuro. Maldykloje viešpatavo gili ramybė, tik pro-tarpiais sudrumsčiama sausų ažuolinių malkų spragsėjimo ant aukuro ir laukinių karvelių burkavimo kažkur pastogėse, Šventaragis atsirėmė į koloną ir iš tolo žiūrėjo į sniego baltumo vaidilūčių pavidalus, tartum atkilusias iš kito pasaulio būtybes. Jų nejudrumas sudarė ryškų priešybę amžinai plaudančiai ir skubančiai aukštybėsna liepsnai, skubančiai ir išnykstančiai nežinomybėje, gal Amžinybėje... Juk gentis ir vadina ją Amžinąja Ungimi! Šventasis ugniakuras Šventaragį visuomet nutekdavo iškilmingai ir mąstingai. Jis samprotavo, kad Amžinoji Ugnis yra tokia pat sena, kaip jo gentis, kad ji jam be galo artima, sava ir brangi, kad ji tartum liepsnoja jo paties širdyje...

Apvestas dailiais stačiukais šešiakampis aptvaras, už kurio dunksojo didelis iš akmenų sukratas aukuras, vadinosi aukurine. Aukuras buvo užklotas geležiniais grotais, o žarijos ir pelenai byrėjo apačioje iškaston duobėn. Už atitvaro žmonėms nebuvo leidžiama užėiti, šventyklos lubose ties aukurine švytėjo iškirstas aukštino dūmams išeiti. Lietuvai lyjant arba žiemos metu aukštinis būdavo užstumiamas užsklanda, ir tada dūmai drikdavosi palubiais ir išeidavo laukan pro tam tyčia padarytas angas pastogėje. Visi palubiai buvo pajudiję nuo dūmų. Tamsiame šventyklos kampe baltavo sukratus ažuolinių malkų šusnelės. Už aukurinės buvo matyti kitos mažos durys šventyklos tarnautojams. Asla nuo sienų iki sienų buvo lygiai išplukta moliu.

Abiejose aukuro pusėse stovėjo balti suoliai vaidilutėms atsistoti, bet ten dažnai rymodavo ir žymiai mąstytojai, ieškodami Šventosios Ugnies plevėnime atsakymų žmogaus būties bei Amžinybės klausimus, ten dūmavo pranašai, galuodamiesi įspėti genties at-

eities paslaptis, aukurinėje kartais ild vidunakčių išrymūdavo vyresnysis krivis Dievelta, rengdamasis skelbti dievų valią per didžiąsias šventes.

Šventaragis apsidairė, ir jo žvilgsnis nuo aukuro nusiėjo iš stovų sijų surestomis aukštomis šventyklos sienomis, apkabinėtomis iš karo žygių pargabentais laimikiais: priešų vėliavėlėmis, skydais, ietimis, kardais, trimtais, ragais ir kitokiais ginklais. Jo bičiulis, šventyklos užvaizdas krivis Raminta, jam plačiai papasakojo visų tų laimikių istorijas. Padysnio ir kitų kaimyninių valdų didžiūnai ne tik grįžė iš karo žygių, o ir šiaip įvairiomis progomis nešykštėdavo dovanų Alkaragiui. Rikių dovanos daugiausia buvo sukabinėtos ant drūtų stulpų-kolonų, kurios lygiagrečiai su išorine siena rikiavosi aplink šventyklą ir rėmė savo viršūnėmis lubas.

Vėl gi Kernavės valdovų mirusio Mindaugo tėvo Rimgaudo, jo vyresniojo brolio Daugsprungo, Živibuto ir paties Mindaugo dovanos užėmė atskirą vietą. Ypačiai visiems padysnėnams krito akys na viename maldyklos pasienyje stovinti ant tam tyčia padarytos pakylės apvalaus liemens molinis indas - amfora. Ant jos šonų, šalia visokių kitokių įmantrių puošmenų, vienoje pusėje žibėjo dailiai išpaišyta auksinė penkiakampė žvaigždė. Apie tą didelį išdailintą ašotį sklido visokių kalbų. Toli kalbėjo, kad Mindaugui tą indą parvežęs nuo Juodųjų Jūrų, o gal net iš pačios Bizantijos, jo patarėjas prekiąs Parnus, kiti vėl aiškino, kad Kernavės valdovas jį gavęs iš vieno maskolių kunigaikščio kaipo duoklę, o neturko ir tokių žinovų, kurie guldė guldė galvas, jog tas nuotabus indas esąs nužiestas Mindaugo žleistuvėse Kernavėje ar Naugarduke. Ir pats šventyklos užvaizdas nemokėjo Šventaragiui paaiškinti, iš kur tas indas kilimo, amfora stovėjo šventykloje kaip papuošalas, bet švenčių metu ji turėjo ir kitą paskirtį: maldininkai metė į ją savo aukas -- sidabrą, gintarą, moterų brangius papuošalus ir t.t.

Pasieniais buvo pristatytas panašūs ir aruodėlius skrynias, į kurias padysnėnai pylė savo aukas javais: rugiais, miežiais, kviečiais, avižomis ir kitokiais grūdais. Vėl gi į didesius iš karnų nupintas pintines maldininkai klojo žvėrių kailiukus, drobių rietimėlius, linų ryšulius, rankšluosčius ir kitokį apdarą. Abipus šventyklos tarp kolonų ir pasienio stovėjo ilgi skobiniai maisto aukoms: džiovintiems sūriams, rūkytomis dešroms ir kumpiams, skilandžiams, riešutams, džiovintiems grybams, medaus ašotėliams, mėsai statinaitėms, rūkytai žuviai ir t.t. Daug kas aukėjo gyvus paukščius ir net gyvulus. Niekas nekeliavo į Alkaragį tuščiomis rankomis: kiekvienas aukėjo pagal savo išgales. Visiems buvo svarbu išmaldauti iš dievų gero oro, našaus derliaus, geros sveikatos, ramybės ir taikos. Žmonių antplūdžio metu abipus šventyklos pasienyje stovėjo po krivį ne dėl to, kad būtų buvęs reikalingas saugoti nuo šventvagiškios rankos, -- niekas nebūtų drįsęs savintis aukų nuo "dievų skobinio", -- bet jie stovėjo tam, lyg kad būtų priiminėję aukas dievų vardui...

Maisto ir apdaro padysnėnai per Pavasario ir Rudens šventes suaukodavo savo šventovei daug, bet jo daug ir reikėjo. Alkaragyje lankėsi kitų šventovių dvasininkai, keliaujantieji kriviai, vadinami žygoniais, tolesnių ir artesnių valdų kilmieji, kuriuos pagal lietuvių paprotį reikėjo gražiai priimti ir pavaišinti. Reikėjo pri-

glauti ir sušelpiti neturtinguosius maldininkus, paliegėlius bei senelius. Ypačiai žiemos metu Alkaragio užiegos namai visada būdavo perpildyti pastogės ir maisto stokojančių žmonių. Vyresnysis krivis Dievelta pats laikėsi ir savo vaidinimas liepė laikytis senojo lietuvių vaizdingumo papročio ir galdingumo, ir todėl niekas, reikalingas pagalbos, nuo Alkaragio šventovės vartų nebuvo atstumiama. Be suaukoto per šventes maisto, šventovės įnamiai dar turėjo jo prasimantų vasaros metu medžiodami, uogaudami, riešutaudami, grybaudami ir žuvaudami Dysnoje.

Ar Alkaragio kriviai buvo turtingesni net ir už patį Padysnio žalių valdovą kunigą Sugintą, kaip kad tūlas tvirtino, žinoma, niekas galvos nebūtų guldęs, bet kad jų lobynas buvo didelis, niekas neabejojo. Įsibrovus priešui, Alkaragio šventovė nukentėdavo, kaip ir visas kraštas -- kartais ji būdavo sugriauinama ir sudeginama, tačiau jos lobynas toli gražu ne visada būdavo išplėšiamas: kriviai išgabendavo jį į saugias, priešui neprieinamas slėptuves.

Tuos šventaragio apmąstymus nutraukė pasigirdę žingsniai ant laiptų. Jis žvilgtelėjo, ir jo širdis bemaž nustojo plakusi: laiptais į šventyklą iš lėto kopė Ramunė. Jis jos nebuvo matęs nuo pernai vasaros, ir ji jam pasirodė gerokai ugtelėjusi. Ji vilkėjo dailius rašto plačius, spalvingus sijonus, balta plonos medžiagos trumpikė, o ant jos viršugalvio blizgėjo auksinės spalvos plona apgalvėlė. Bet labiausiai Šventaragiui krito akys na ant jos kairės rankos apsiritusios stora, emalio didelėmis akimis nusagastyta sidabrinė apyrankė. Taip galėjo būti apsirengusi ir pasidabinusi tik kilmingos šeimos dukra. Šventaragis stebėjosi, iš kur ji tas brangenybes gavo, be paskum prisiminė, kad jos galėjo būti jos tėvo iš karo žygių parsigabentas grobis, o gal tai buvo ir Padysnio pilies sidabrininko Velžos rankų darbas?

Užsiglaudęs už kolonos, Šventaragis gėrėjosi jos išlaidu lėmėniu ir žaismiai sau vienas šypsojosi, sekdamas jos nedrąsius, grakščius judesius, kai ji artinosi prie aukurinės. Jis savo žvilgsniu glostė ant merginos nugaros pūpsančias dvi storas gintarinės spalvos beveik juosmenį siekiančias kasas. Ramunė sustojo prie aptvaro ir susitelkusi, lyg melsdamasi, ilgai žiūrėjo į Amžinosios Ugnies liepsnas. Šventaragiui keletą kartų dingtelėjo galvon prie jos pritykinti, bet jis nedrįso nutraukti jos maldos, o, kita vertus, lyg ir baiminosi, kad jam pakrūtėjus tas gražus regėjimas gali išnykti. Ką ji mąstė? Ar ji dar atsimena jį? Kodėl ji taip anksti atėjo šventyklon? Tie klausimai blykčiojo jo galvoje, ir akimirksniu jie jam atrodė labai svarbūs, bet kitą akimirklą jis juos pamiršdavo: svarbiausia, kad ji buvo čia, kad jis ją matė, kad jai tikėjus joją šventyklon, aukuras nušvito nauja šviesa ir šiluma, ir ne tik aukuras, bet ir visa šventykla, ir visa giria, ir visas pasaulis...

Pagaliau ji tartum per jėgą pakirdo iš savo apmąstymų ir pri-startino prie Mindaugo amforos. Labai lėtai ji nusisėdė nuo riešo savo apyrankę, ilgai į ją žiūrėjo, vartaliodama rankose, lyg galėdama si su ja atsiskirti, paskum ją pabučiavo ir įmetė indan, Šventaragis suprato: ji atėjo šventyklon anksti rytą, kai nėra žmonių, viena pabūti savo mintyse su dievais, kažko iš jų maldauti ir jiems paaukoti brangią dovaną...

(Bus daugiau)

KŪRYBA IR MOKSLAS

STEFANIJA RŪKIENĖ PRABILO

Jos užrašų apie Sibiro kančias belaukiant

Dar ne taip senais laikais, kada gyvenome Vokietijos vad. išvietintųjų asmenų stovyklose, turėjome tenai savo leidžiamus laikraščius, bet

A. LAIKŪNAS

nuo vienokios ar kitokios politinių įvykių raidos parėjo ir tolimesnis jų pačių likimas ir pagaliau

bloga, nors tai būtų švenčiausia teisybė, nebuvo galima laikraščiuose skelbti apie karą laimėjusius sąjungininkus, taigi ir sovietinius komunistus, tikruosius šio amžiaus didžiųjų tarptautinių nusikaltimų, smurto, prispaudo ir visų negerovių kaltininkus. Tokiomis priemonėmis sovietiniams okupantams ilgą laiką sekėsi laisvėn išėjusioms jų aukoms užčiaupti burnas. Visokiausiomis priemonėmis stengėsi jie išgauti priverstinį tremtinių gražinimą į savo kilmės kraštus. Atseit išduoti jų okupantams, kad tuo būdu Vakarų pasaulis nesužinotų nieko apie tikrąjį pragarą raudonajame rojuje.

Bet įvykiai, kaip žinome, nuriudėjo priešinga linkme. Sąjungininkų medaus metai pasibaigė, o iš anos pusės užtvarų ir uždangų vis daugiau ir daugiau žinių apie baissiuosius, ten vykstančius dalykus ėmė sulaukti laisvasis pasaulis. Nemaža čia pasitarnavo mokslininkai, kultūrininkai ir žurnalistai, savo išgyvenimus galėję paskelbti laisvoje spaudoje amerikiniame kontinente. Ir reikia pastebėti, kad tasai sovietinės okupacijos laikotarpis, kada daugelis rytinės Europos tautų praktiškai išgyveno sovietinę priepaūdą, šiame krašte yra visais atžvilgiais ir labai smulkmeniškai išskeltas viešumon ir pavaizduotas atitinkamose prisiminimų knygose ir begalėmis straipsnių laikraščiuose.

Po pirmosios sovietinės okupacijos sekė, kaip žinome, antroji, tebesitęsianti iki šiol. Apie šį laikotarpį žinių turėjome, palyginti, ne daug, tačiau jų pamažu ir palaipsniui gausėjo, kada ėmė kaitaliotis Kremliaus vėjai. Vargais negalais vienas kitas Sibiro kankinys pasiekė laisvąjį pasaulį ir čia jau nebegalėjo išskęsti neprabilęs apie tas baissybes, kurias jis tenai ne tik matė, apie kurias jis ne tik girdėjo, bet pats išgyveno. Išgyveno ir laimės dėka išliko gyvas, kada nesuvokiama skaičiai tokio pat likimo drau-

(Nukelta į 6 psl.)

IGIMTOS LIGOS

Dr. D. DEGESYS

Idėja, kaip pagerinti žmonių giminių buvo gvil-denama jau gilioje senovėje. Egiptiečiai, norėdami pagerinti savo faraonų dinastiją, faraonų tarpe skatino brolių-seserų vedybas. Iš kitos pusės, žydai savo Talmude smerkė artimų giminių vedybas, motyvuodami tuo, kad tokių vedybų metu tėvų nuodėmės persiduoda iš kartos į kartą ir silpnina tolimesnės giminės kamieną. Dar ir šiais laikais daug kas tiki, kad šeimoje gimę nenormalūs vaikai yra likimo bauda už tėvų praeityje padarytas nuodėmes.

Nežiūrint, kad apie 93% visų gimusių vaikų yra sveiki, vis dėlto apie 1/4 milijono kas metai gimusių Amerikoje vaikų turi vienokią arba kitokią įgimtą defektą ar ligą. Mokslas, studijuojantis paveldėtų ligų atsiradimą yra vadinamas genetika. Genetikos studijos nustatė, kad paveldėtos ligos bei įvairūs sklaidos trūkumai daugumoje priklauso nuo pakitusių genų. Genai yra labai mažos, komplikuotų baltymų dalelės, sukrautos celės branduolio griaučiuose, vadinamuose chromozomuose. Chromozomai yra kur kas didesni už gerus ir todėl juos lengvai galima studijuoti naudojant mikroskopą. Pakitę genai pakeičia chromozomų išvaizdą bei jų skaičių. Tokiu būdu, stebint chromozomų pakitimus, galime nustatyti kokie fiziniai arba protiniai sutrikimai gali išsivystyti naujagimio kūne.

Sveiko žmogaus kūno celės turi 23 poras chromozomų. Chromozomai esantieji vienoje poroje yra visiškai panašūs vienas į kitą, išskyrus vieną porą, kuri yra vadinama "lyties lėmimo" pora. Tuo tarpu chromozomų poros skiriasi viena nuo kitos ir todėl jos yra sunumeruojamos eilės tvarka pradedant nuo didžiausios ir baigiant mažiausia pora. Chromozomų forma ir skaičius sveikų žmonių tarpe yra pastovus. Maži chromozominiai pakitimai kartais pasitaiko ir visai sveikų žmonių tarpe, bet tų šeimų tėvai, kurie turi nenormalių vaikų, turi didesnę jų pakitimą. Vienas iš tokių

Dvi seserys, kurių viena (kairėje) sveika, kita (dešinėje) turi įgimtą sklaidos trūkumą.

Šeimoje, kur vyras ir žmona turi tuos pačius chromozominius pakitimus, juos susumavę perduoda savo vaikams. Tokiu būdu, susidaro 50-100% galimybė, kad vaikai tokioje šeimoje bus nesveiki. Turint tą galvą kiekvienas protingas tokios šeimos narys rimtai pagalvos, ar yra gera gimdyti nesveikus vaikus. O šitoks klausimas iškyla tų šeimų tarpe, kurių praeityje yra buvę protinių bei fizinių įgimtų defektų.

Įgimtų ligų gali atsirasti ir nuo kitų priežasčių, kurių veikimas mums dar nėra aiškus. Pavyzdžiui, moterys, gimdančios vaikus po 40 metų amžiaus, turi apie 50 kartų didesnę skaičių mongolodinių vaikų, negu moterys, gimdančios turėdamos 20 metų amžiaus.

Pirmaisiais trim mėnesiais po apvaisinimo vaiko embrijonas formuojasi ir šiame perijode jis yra labai jautrus pašalinėm įtakoms. Pavyzdžiui, motinai susirgus tymais, pirmo trimestro metu vaikas gali gimti su didelėmis fizinėmis ar protinėmis ydom. Mat, tymų virusai suardo besivystančio embrijono normalų biocheminį procesą ir to išdavoje vaikas gimsta nepilnai išsivystęs. Panašūs embrijono vystymosi sutrikimai gali atsirasti ir tų motinų tarpe, kurios nėštumo metu gavo didesnę kiekį rentgeno spindulių.

Prieš keletą metų Europoje gimė daug be-rankių ir bekojų vaikų. Vėliau paaiškėjo, kad tų vaikų motinos nėštumo metu vartojo raminančius vaistus, vadinamus thalidomide. Tolimesnės studijos parodė, kad thalidomidas buvo kenksmingas žmogaus norma-

liam vystymuisi. Yra manoma, kad ir šiais laikais paplitęs LSD chemikalas turi panašų nuodingą veikimą. Yra atsitikimų, kad šeimose, kur vienas iš tėvų vartojo LSD, susilaukė nenormalių vaikų. Šiuo metu nėra žinoma, ar tokių chemikalų įtakoje atsiradę pakitimai pasilieka žmogaus kūne visam laikui.

Įvairūs specifiniai chromozomų pakitimai yra susiję su įvairiomis įgimtoms ligoms. Kai kurie vaikai gimsta su neišsivysčiusiais organais, kiti su lūpų, gomurio bei stuburo defektais; dar kiti, su kraujų bei diabeto ligomis. Visų tokių ligonių gyvenimas yra surištas su didesniais sunkumais bei padidintom gyvenimo išlaidom. Tokie įgimtų defektus turintieji asmens jų kūne esančius pakitusius chromozomus perduoda savo vaikams, o tie toliau saviems vaikams ir tokiu būdu liga plinta iš kartos į kartą. Kai kuriais atvejais paveldėti pakitimai pasidaro tokie dideli, kad pati gamta pašalina tik ką prasidėjusį vystytis organizmą. Apie 25% visų nėštumo persileidimų yra dėl netikslaus chromozomų kombinacijos.

Įgimtų ligų yra daug ir jų visų čia neįmanoma išvardinti.

Kiekviena įgimta liga turi savo priežastį. Kai kurias ligas priežastis galima nustatyti laboratorijose studijuojant tėvų chromozomus, gi kitas studijuojant nešėjos moters gyvenimą bei jos įpročius. Šitokioms genetinėms studijoms reikalingas specialus pasiruošimas bei specialios laboratorijos. Nežiūrint, kad genetikos mokslas yra jaunas, bet kiekvienais metais jis daro didelę pažangą ir tos pažangos dėka mes galime mažinti įgimtų ligų skaičių. Bet nežiūrint kaip mes nesistengtume, mes nepajėgsime visiškai pašalinti gimtųjų ligų bei įgimtų defektų lygiai kaip mes nepajėgsime pašalinti mūsų aplinkoje esančių jaudiklių. Jie egzistuos mūsų tarpe tol, kol egzistuos pati žmonija. Štai kodėl yra pravartu su tais pavojais susipažinti kiekvienam suaugusiam žmogui.

Gi tie, kuriems yra svarbu ir rūpi ateinančių kartų sveikatingumas ir tie, kurie turi giminių tarpe įgimtų nenormalumų, gali kreiptis į genetines klinikas, kurių Amerikoje yra apie 100. Jos randasi prie universitetinių centrų.

Sausio mėnesio pabaigoje visoje Amerikoje vyks rinkliava, vadinama March of Dimes, kurios metu surinkti pinigai bus naudojami kovai su įgimtoms ligoms.

Sibiro tremtinė Stefanija Rukienė, dabar gyvenanti Amerikoje, kurios parašytus atsiminimus Viltis išleidžia dviem tomis.

tų laikraščių redakcijos negalėjo naudotis spaudos laisve, kaip ji čia Amerikoje suprantama. Tiems laikraščiams leisti leidimus duodavo karinė okupacinė valdžia, įteikdama juos per centrinę tremtinių ar karo pabėgėlių šalpos ir globos organizaciją -- UNRRA arba paskutiniu metu IRO. Kartu su tais leidimais būdavo pateikiamos ir jų turinį reguliuojančios taisyklės. Pagal jas, tremtinių laikraščiai, leidžiami įvairiomis kalbomis, galėjo savo tautiečius informuoti apie viską, išskyrus vieną dalyką -- politinius reikalus. Nesilaikant šios tvarkos, laikraščius galėjo be atskiro išpėjimo uždaryti ir sustabdyti, visiškai ar bent apibrezdam laikotarpiai. Ir tokių atvejų pasitaikydavo.

Tačiau praktikoje vis dėlto būdavo ir kitaip. Skaitytojais, būdami tiesioginės didžiųjų galybių politinės kombinacijos aukomis, domėjosi viskuo, bet labiausiai politiniais reikalais, nes

visa jų asmeninė ateitis. Redakcijos tatau jau tē ir savo skaitytojus informuodavo, kiek joms pačioms pavykdavo prie autentiškesnių šaltinių prieiti. Rašinėjo apie politinių įvykių eigą, teikdavo savo toje srityje igudusių bendradarbių komentarų, taip darydamos rizikavo vieną gražią dieną nebetekti leidimo toliau su savo skaitytojais susižinoti. Mat, karinės okupacinės valdžios įstaigos stropiai sekė visus tremtinių laikraščius ir puikiai žinojo, kas kieno ir apie ką laikraščiuose rašoma.

Daugeliu atvejų tie spaudos priežiūros įstaigų pareigūnai, savo širdyse nešiodamiesi amerikinės spaudos laisvės tradicijas, prisimerkdavo ir neleistinų dalykų savo sekamuose laikraščiuose nepastebėdavo. Jeigu ir pastebėdavo oficialiai išpėdavo ir tuo reikalus pasibaigdavo. Bet būdavo dalykų, kurių įsakmiai reikalaudavo laikytis ir kurių sveiko žmogaus protas niekada negalėjo suprasti: nieko

PLANINGAS TAUPYMAS

5 1/4%

Mokamas už vienų metų taupymo ląkstus nuo išdavimo datos (\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4 3/4%

Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.

DĖL INFORMACIJŲ KREIPKITES

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO, ILL. 60608

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;

Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

STEFANIJA RŪKIENĖ...

(Atkelta iš 5 psl.)

gų nebesulaukė išsvajotosios grįžimo dienos. Daug tiesos ir negirdėtų bei neišivaizduotų dalykų atskleidė Barboros Armonienės "Palik ašaras Maskvoje". Knyga verčiama į daugelį svetimų kalbų ir keliauja apie visą pasaulį, skelbdama plačiau ir daugiau, net ir tai kas pokario tremtiniams buvo draudžiama rašyti savo laikraščiuose.

Bet Barboros Armonienės vargai buvo kiek kitoki, negu absoliutinės Sibiro kankinių daugumos. Ji turėjo dalį savo šeimos Amerikoje. Karo sąjungininkų bičiulystė ir Amerikoje artimųjų giminių turėjimas, ypač tingai susirišimas su jais, Sibiro tremtį jai lengvino. Jai atvykti į JAV buvo dukters ir vyro dėka sumobilizuota amerikinių įstaigų, didžiųjų veikėjų ir net laikraščių pagalba. Visa tai vaizdžiai pateikta Barboros Armonienės knygoje, kuri vis išsijyama ir su nepaprastu dėmesiu perskaitoma, tikriau pasakius, išgyvenama.

Tačiau kaip Sibire vertėsi, vegetavo, kentėjo, žuvo ar pagaliau vienas kitas gyvas išliko šimtai tūkstančių tų tremtinių, kurie neturėjo Barboros Armonienės laimės. Mano, tavo ir pagaliau mūsų visų artimieji? Iš savo krašto išrauti pirmosios raunosos okupacijos metu, pasmerkti dvidešimt penkeriems metams, vis dėlto savo gimtojon žemėn grįžę ir pagaliau pasiekę Amerikos žemę? Viena tokių Sibiro kankinių yra Stefanija Rūkienė, kuri savo Sibiro kančių išgyvenimus šiais reikšmingais Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 50 sukakties metais spaudai parengė dviem knygoms: pirmoji dalis "Vergijos kryžkelioje", antroji dalis "Grįžimas į gyvenimą". Knygas leidžia Vilties leidykla, Clevelande.

Šia proga negalime savo skaitytojams nepastebėti, jog naujosios knygos autorė Stefanija Rūkienė, iš profesijos mokytoja, atliko milžinišką darbą, savo išgyvenimus suvedsda knygos rankraštį, tuo pačiu viešumon iškeldama begales naujų negirdėtų dalykų, vykusių tame laikotarpyje ir ten, kur patekdamas esi pasmerktas prarasti paskutinę žmogišką viltį. Apie moky-

Vaidai iš eglutės, surengtos šv. Kazimiero lit. mokykloje, Viršuje gyvas paveikslas "Marija su kūdikėliu" ir apačioje mokyklos jaunieji šokėjai, J. Carlos nuotrauka

VAIKAMS POKYLIS -- TĖVAMS DŽIAUGSMAS

Šv. Kazimiero mokykla Clevelande surengė Kalėdų Eglutę sausio 7 d. Naujosios parapijos salėje. Vaikų, tėvų ir svečių prisirinko per 200. Savotiški malonumai, įdomūs pamarginimai ir gyvi pokštai linksmino visus. Nejučiomis nutolta nuo pilkos kasdienybės.

Programa neperkrauta, labai įvairi, apstiaikių gabumų švystelėjimų. Pačių programų aplankai mokinių piešti.

Pradinį žodį tarė mokyklos vedėjas A. Tamulionis. LB-nės II-sios apylinkės pirmininkas inž. M. Balys iškilmingai įteikė valdybos dovanėlę -- \$200.00 A. Jo-

naičiui, mokyklos tėvų komiteto pirmininkui.

Pirmųjų penkių skyrių mokiniai suvaidino Raudonkepūrėlę -- Kašubienės 3 v. pasaką, šiek tiek pakeistą tekstu. Pastatyta ir surežisuota kantriomis mokytojų V. Tamulionienės, A. Miškinienės ir M. Kižienės pastangomis. Veiksmas trumputėliai, nors su šokiais ir muzika, atlikti sklandžiai. Dekoracijos Ž. Ramanauskaitės -- deriniai taiklūs, nemėgę įsikti. Muzikinė palyda -- fortepionu D. Rydelytė ir akordeonu R. Strimaitis. Grybai, gėlės, uogos, vilkai, zuikiai ir kiti gyvuliai -- visi bemaž realių spalvų bei pavidalų drabužiais. Pagrindinius ar svarbesnius vaidmenis atliko: Raudonkepūrėlė -- R. Staniškytė, motina -- L. Čipkutė, senelė J. Ignatavičiūtė, vilkas -- R. Kazlauskas, vilkiukas -- A. Kazlauskas ir girininkas -- V. Gudėnas.

Vyresniųjų skyrių mokiniai pašoko Blezdinginį Jonkelį, Grandinėlę ir Gyvatarą. Mokytojai: J. Kavaliūnaitė, M. Leknickas ir P. Maželis. Akordeonistas -- P. Šilgalis. Šoktatemperamentingai, lengvučiais šuo-

lais bei polėkais, jaunatvišku plasnojimu. Tik tai viena pora tarpais neritmiška, o be to, gražiai besišypsančioje daugumoje išsiskyrė keletas rimtų, net susikaupusių veidelių, tiek ponaičių, tiek panelių. A. Čiurberkis tikrai vertas tokių grakščių "išdykaujančių" mergelių partnerių.

Mokytojo J. Kazėno vadovaujamas choras atliko: Tyli naktis -- Gruberio, Tyliąją naktį -- Naujelio, Linksmą Giesmę -- Naujelio ir Jau skamba varpeliai -- Kazėno. Labai tiko tarp giesmių muzikiniai įtarpai: Atsiskubino Betliejun -- Naujelio -- pianistas B. Kazėnas, Baltos Kalėdos -- Berlino -- akordeonistas R. Strimaitis ir Geras Karalius -- anglų kalėdinė giesmė, pianistas B. Kazėnas ir akordeonistai: Š. Stempužis, D. Strimaitis. Choro fortepionu lydėjo R. Čyvaitė ir B. Kazėnas. Per labai trumpą laiką išmokta gerai. Nors kai kurie vaikučiai mažai teprasižiojo, bet visuma skambėjo įtikinamai. Atspalviai labai muzikali. Publikos dalis net negalėjo susilaikyti ne-

SVEIKINIMAI IŠ KANADOS

Baltrušaičių šeima Kanadoje.

Ši šeima gyvena Calgary mieste, Alberta provincijoje, vakarų Kanadoje. Sėdi: Rožė Baltrušaitienė ir jos vyras inž. Edvardas Baltrušaitis. Stovi, iš kairės, jų vaikai Viktoras, Johanna, Rose Marie ir Ted.

Toli dabar jie nuo lietuvių, bet Rožė Lukoševičiūtė - Baltrušaitienė, gimusi Youngstown, O., pamėgusi dainavimą, atvyko gyventi ir dirbti Clevelande, čia studijavo dainavimą. Jos gražus sopranas dažnai skambėdavo Dirvos rengiamuose vakaruose, ir buvo kviečiama dainuoti kitur.

Edvardas Baltrušaitis, kilęs iš Pittsburgho ir baigęs mokslus, sūnus vienos ankstyviausių išeivių šeimos. Jo tėvas buvo spaustuvninkas, leido laikraštuką "Dilgėles", spausdindavo knyges. Jo motina, Joana, medicinos gydytoja, skaitėsi pirmutine Amerikoje gimusia lietuvaite. 1935 metais ji dalyvavo Pasaulio Lietuvių Kongrese Kaune.

Edvardas su Rože susipažino SLA seime Pittsburghe. Ta organizacija pasiūlydavo daugeliui anų laikų jaunimui susipažinti. Clevelande gyvena jos sesuo Elena Mog.

ploję. Visi pianistai ir akordeonistai tiksliai prisiderinę. Jautrūs ir patyriai valdą savo instrumentus, nors kaimui prie fortepiono sėdėti buvo peržema, nepatogu skambinti.

Įdomi pranešėja D. Rydelytė.

Galų gale scenon iškilmingai įvažiuoja (briedžiai, rogės ir visokie priedai) Kalėdų Senelis -- H. Johansonas. Sutikimas pakilusiu nuotaika, nesuvaldomu vaikelių entuziazmu. Beveik be vaidybos, be pasakų pasakėlių, tuojuos prasideda vaikeliams linkėjimai ir dovanėlių įteikimas.

Bendrai plota labai dažnai ir karštai. Pasigrožėjimų išgyventa daug.

Dar didelė puošmena -- bene visose programose dalyse pasirodė keletas ne mokyklos, bet darželio vaikelių, meiliai talkinėjusių.

Puikiai nusiteikusiems žiūrovams perėjus į kitą salę, jaučiai pasivaikinti darbščių šeiminių globoje: mamųčių Balienės, Čyvienės, Ežerskienės, Jonaitienės, Kazėnienės, Nikštienės ir Žagarskienės.

Vladas Braziulis

Edvardas Baltrušaitis yra naftos šaltinių tyrimo inžinierius, savo įmonės siuntinėjamas kur tik nujaudžiama gali būti naftos. Kanadoje gyvena ilgiausia. Jie pasiliko su savo tikra lietuviška pavarde, nors nuo lietuvių atsiskyrę apie 25 metus. Jų vaikai du jau baigę aukštesnius mokslus, kiti dar studijuoja. Sūnus Ted, dirbęs Olin-Mathieson įmonėje New Yorke, jos reikalais skraidė Tailande, Burmoje, Australijoje, Naujoje Zelandijoje.

Praeitą vasarą ir patys tėvai su jaunesne dukteria buvo nuskridę į Indiją, kur jų sūnus Viktoras, tarnaujantis savanoriu JAV Taikos korpuse, darbavosi indų tarpe dvejetą metų, pramokęs net jų kalbos. Jie gavo progą nuvykti į Indijos gilumą, Himalajų kalnų pašonėje.

Grįždami apsilankė Romoje, Turine, Bolognoje, Prancūzijoje, ir per Londoną grįžo atgal į Calgary.

(ksk)

KREPŠINIO ZAIDYNĖS

Kanados Krašto Lietuvių Sporto Apygardos vadovybė pavedė Londono lietuvių sporto klubui "Tauras" praveisti krepšinio pirmenybes, kurios prasidės vasario 3 d. Sir Adam Beck gimnazijoje, Londone, prie Dundas ir Highbury gatvių kampo. Čia žaidynės vyks visą dieną. Baigiamosios rungtynės vasario 4 d. -- vyks South gimnazijoje, prie Jecumseh ir Belgrave gatvių kampo.

Apskaičiuota, kad į pirmenybes turėtų atvykti iki 150 krepšininkų. Kanados lietuvių sporto klubams pranešimai dėl registracijos jau išsiuntinėti seniau, tačiau labai prašoma visų tų, kurių pranešimai nebūtų pasiekę, tuojuos registruotis pas E. Danilūną, 15 Semwood Ave. East, London, Ont.

Šeštadienį, vasario 3 d., 8 val. sportininkams ir svečiams pagerbti Londono naujoji "Centenial" salėje įvyks susipažinimo vakaras.

Į krepšinio pirmenybes ir susipažinimo vakarą pakviestas ir dalyvaus latvių ir estų jaunimas.

L. E-tas

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA**
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKAS

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos -- Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ -- ĮSITIKINSITE.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

METINIS ALT S-GOS 12 SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

A. L. Tautinės Sąjungos 12-to skyriaus metinis susirinkimas įvyks šeštadienį, sausio 20. Pradžia 7 val. Vieta: Karpius namuose, 345 E. 222nd Street.

Susirinkimas svarbus, nes bus rinkimas naujos valdybos ir patiekti metinės veiklos pranešimai. Šiame susirinkime bus ištraukti Dirvos vajuas laimėtojai dovanų išdaliniui.

Be to, bus aptarta a. a. Prezidento A. Smetonos pagerbimas sąryšyje su Lietuvos Nepriklausomybės 50 metų minėjimo sukaktimi. Jis buvo vienas pasirašiusių Lietuvos Nepriklausomybės Akta Vasario 16, 1918 metais Vilniuje.

Po susirinkimo bus vaizės. Narių šeimos prašomos atvykti, dalyvauti kartu, smagiai praleisti vakarą.

Narių dėmesiui pranešame, jog laiškais pranešimo apie šį susirinkimą nebus. Kviečia valdyba

NAUJAI RENKAMOMS VALDYBOMS

Paskelbus ALT Clevelando skyriaus valdybos kvietimą draugijoms įsidė-

ti savo valdybų vardus ir nuotraukas Lietuvos Valsčių Atstatymo 50 metų sukakties minėjimo programoje, paaiškėjo, kad kai kurios draugijos turės savo valdybų perrinkimus sausio mėnesio bėgyje.

Taigi, kurios valdybos jau išrinktos arba pasiliko tos pačios, prašomos suteikti apie save davinius skubiai, kurios dar nesiteikė.

Kurios valdybos renkamos naujai, padarykit tą tuoj pat po išrinkimo ir įteikit F. Eidimtui ar V. Knistautui šv. Jurgio parapijos ribose; A. Jonaičiui — naujos parapijos ribose.

Kurios draugijos perrinks valdybas prieš sausio mėnesio pabaigą, jos taip pat bus priimtos, atsižvelgiant į sąlygas, kad taip dalykai supuolė metų pradžioje. Bet paskutiniai draugijų daviniai reikalinga įteikti sausio 29 d.

LIETUVIŲ SALES BENDROVĖS METINIS SUSIRINKIMAS

Lietuvių Salės Bendrovės (Lithuanian Hall Co.) metinis akcininkų susirinkimas įvyks sausio 26 d., 7 val. Lietuvių Salės namuose, 6835 Superior Avenue, Clevelande.

Darbotvarkė, šalia kitų reikalų numatyta: valdybos rinkimas, valdybos apyskaitinis pranešimas, įvairūs reikalai ir sumanymai.

Į Lietuvių Salės Bendrovės valdybą kandidatuoja John Apanovich, Vytautas Braziulis, Zenonas Dučmanas, Juozas Duleba, Stanley Halaburda, Ignas Gatautis, Stasys Lukas, Stasys Mačys, Jurgis Malskis, Karolis Morkūnas, Antanas Paškevičius, Ernestas Samas, Bronius Snarskis, Pranas Stempužis, Vytautas Stuoģis, Povilas Šukys ir Jonas Titas.

Lietuvių Salės Bendrovės akcininkai prašomi metiniame susirinkime dalyvauti. Visiems yra paštu išsiųsti asmeniniai pranešimai su susirinkimo darbotvarka ir įgaliojimais - proxy. Akcininkai, negavę paštu asmeninio pranešimo, prašomi kreiptis į Lietuvių Salės Bendrovės vadovybę darbo valandomis asmeniškai, arba telefonu: 391-1143. Akcininkai, kurie negalės asmeniškai susirinkime dalyvauti, prašomi užpildyti gautus įgaliojimus - proxy's ir įteikti įgaliojimų asmeniui. Įgaliojimus - proxy's prašoma užpildyti tvarkingai. Netinkamai užpildyti įgaliojimai nebus priimami. (vb)

* ANDRIAUS KUPREVIČIAUS koncertas turės įvykti sausio 16 d. Music Settlement salėje, nukeltas į kovo 5 d.

* "Aukuro" ansamblis, po ilgesnės pertraukos, pradeda savo nuolatinę repetitijas, sausio 16 d., 7 val. vakarą šv. Jurgio parapijos salėje.

Bus rengiama visai nauja programa suaktyvi-

niams metams paminėti, todėl kviečiami visi Clevelando tėvai atkreipti tinkamą dėmesį į "Aukuro" ansamblio darbą ir atvežti savo vaikus į repetitijas. Į ansamblį yra priimami VISI Clevelando ir apylinkių vaikai, jei tik jų balsai bus tinkami.

• "Grandinė", Liudo Sagio vadovaujama tautinių šokių grupė, šių metų sezono pradžia yra numatyti gausią savo pasirodymų eilę, nusitęsiančią iki šokių šventės Chicagoj.

Sausio 27 "Grandinė" pasirodys Clevelando čekų kolonijos didžiuliam rengime, išpildant savo metinę programą. Vasario 10 vyksta Detroitan dalyvauti "Mardi Gras" festivalyje. Vasario 15 pasirodys Sherwin Williams Co. tarnautojų parengime Clevelande, o vasario 18 Daytono lietuvių ruošiamame Vasario 16 minėjime. Kovo mėn. 17 vyksta Chicago išpildyti Draugo metinės šventės programai, išvakarėse pasirodant Clevelando tautybių festivalyje. Kovo 28 Clevelande pasirodymas inžinierių baliuje, o balandžio 20 išpildoma programa Vysk. Valančiaus mokyklos Clevelande metiniame rengime. Balandžio 27 vyksta gastrolėms į Rochesterio lietuvių koloniją.

Iki šokių šventės Chicagoje gali dar įsiterpti gastrolės Toronto.

Kaip matome, tam darbu įjungta ir aktyvi mūsų jaunimo grupė, rimtai ir intensyviai besiruošianti savo pasirodymams lietuvių tautinio šokio menu.

Repeticijos vyksta 2 kartą į savaitę, pritraukiant vis naujų pajėgų. Tenka pastebėti, jog ir šokius lydinčis orkestras, vadovaujamas J. Pažemio, auga ne tik narių skaičium, bet kartu tobulėja tautinių šokių muzikos srityje.

• William A. Lastoski (Lastauskas), jaunas lietuvis, Cleveland Plain Dealer dienraščio skelbimų dalies tvarkytojas, paskirtas visų to dienraščio skelbimų reikalų vedėju. Jis pradėjo dirbti Cleveland News 1958 metais. 1960 metais, kai News sustojo, buvo paliktas prie Plain Dealer.

PAKEITIMAI CLEVELANDO POLICIJOJE

Clevelando burmis t r a s Carl B. Stokes padarė pakeitimus ir policijos departamente. Jo paskirtas policijos viršininkas Blackwell atliko pertvarkymą aukštų policijos pareigūnų eilėse, paliečiant ir du lietuvis. S u s i e k i m o k o m i s i o n i e r i u s Sam C. Skerotes, nujausdamas kad pakeitimai neišvengtini, ir kad jo savarankiai vadovaujamas skyrius bus paimtas paties po-

PAINT LAB OPPORTUNITIES

Our company has immediate need for three men to fill important position in our laboratory.

MANAGER, GENERAL INDUSTRIAL LAB — Chemistry degree mandatory with minimum of 5 years formulating experience. Leadership qualities essential.

MANAGER, APPLIANCE LAB — Chemistry degree required backed up with sound formulating experience.

QUALITY CONTROL MANAGER — degree in chemistry preferred and well rounded work experience.

Excellent fringe benefits and salary opportunities. Well equipped lab facilities. Send resume to Roger Freriks, Technical Director, The O'Brien Corporation, South Bend, Indiana 46621. (2-5)

TREČIAS SUPERIOR SAVINGS SKYRIUS

Vienintelė Ohio lietuvių finansinė įstaiga, Superior Savings and Loan Association, kuri 1969 metų pradžioje minės 60 metų savo gyvavimo ir sėkmingos veiklos sukaktį, šių metų pradžioje atidarė savo trečią skyrių naujos parapijos kaimynystėje, 798 East 185 gatvėje. Pirmasis skyrius yra 6712 Superior Ave., antras — 13515 Euclid Ave.

Ta įstaiga pradėjo veikti 1909 metų vasario 10 d., arti senosios šv. Jurgio parapijos bažnyčios, prie St. Clair ir E. 21 gatvės. Inkorporuota buvo su \$100,000 kapitalo, Cleveland Lithuanian Building and Loan Association vardu.

Steigėjas J. Petrošius buvo išrinktas pirmininku; kiti tos pirmutinės valdybos nariai buvo: vicepirm. M. Sacevičius, sekr. F. N. Martišauskas, išd. A. B. Bartoševičius (Dirvos įsteigėjas), valdybos nariai V. Debesis ir J. Brazaitis.

Pirmais gyvavimo metais jiems pavyko prisikviesti 25 narius, kurie įmokėjo vos \$1,500.

Kolonijai palengva augant, reikalai gerėjo, ir 1912 metais jau inkorporuota su \$250,000 kapitalo, gautas leidimas priimti ir taupymui pinigų, ir su laiku taupymai išaugo į šimtus tūkstančių, paskui į milijoną.

Dabar Superior Savings įstaiga savo dviejuose skyriuose išaugo iki arti \$30 milijonų.

Kai po I Pasaulinio karo buvo pastatyta nauja šv. Jurgio parapijos bažnyčia dabartinėje vietoje, 1925 metais atsikėlė ten ir Lithuanian Savings and Loan Association, pasistačius patalpas Superior Ave. ir E. 68 gatvės kampe.

Iki tolei įstaigai vadovavo daugiausia senesnės kartos ateiviai, veikę savo siaurame rate. Dabar vadovauja jau jų ainiai.

Anie ankstyvieji buvo: Juozas Urbšaitis, Jonas Montvila, Steponas Zaborskis (jis toje naujoje vietoje, sekretoriaus pareigose, buvo plėšikų užpuolime nušautas), Jurgis Šarkus A. Staseliūnas, Juozas Šalčius, Petras Muliolis, P. Selickas, J. Brazaitis ir eilė kitų.

licijos viršininko globon, perėjo dirbti į kitą aukštą vietą mieste.

Kaip atsižymėjusį susisiekimo srityje, Skerotį pasikvietė reikalų vedėju Didžiojo Clevelando Susisiekimo Tarybos organizacija.

Inspektorius Albertas C. Wallace (Varakojis), irgi galėjęs išeiti į pensiją, pasiliko tarnyboj toliau ir paskirtas techninių reikalų biuro vedėju. Inspektorius Wallace buvo kandidatu į policijos viršininkus. (ksk)

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI DIRVOS PRENUMERATĄ

• Apdraudęs reikalais geriausius patarnavimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Prieš atnaujindami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

IŠNUOMOJAMAS

4 kamb. butas su vonia — 6911 St. Clair Ave. Švarus, prieinama nuoma. Teirautis 291-3523.

(3-5)

PARDUODAMI NAMAI

Euclid

3 mieg. colonial, į šiaurę nuo Lake Shore, Holy Cross parapija. Svečių kamb. su židiniu, valgomasis ir virtuvė, 1½ vonios, rūšys su užbaigtu recreation kamb. ir židiniu, 2 automob. garažai. Patogi vietovė apsipirkimui ir susisiekimui. Įkainuotas \$20,000 ribose.

Eastlake

Naujas 3 mieg. medinis ranch su 1½ vonios, daug vietos valgomajam, ištisinis rūšys, gazo šildymas. Įmūryta krosnis ir plyta. St. Justino parapija. Arti katalikiškų ir vald. mokyklų. Įkainuotas \$17,700. Kreditas už išsidažymą ir dekoravimą.

Eastlake

Naujas 3 mieg. mūrinis ranch su ištisiniu rūsiu. Įmūryta krosnis ir plyta su šukšlėmis malti mašina. 1½ vonios, daug vietos rakandams. Arti mokyklų. Įkainuotas \$19,000. Kreditas už išsidažymą ir dekoravimą.

VINE

REALTY & INSURANCE 35165 Wine St., WH 2-4440 (5-7)

PARDUODAMAS NAMAS

prie East 185 gt., Naujosios parapijos rajone. 3 mieg. plius siuvimui kambarys. Didelė virtuvė. Kreiptis į Mrs. Sanders telefonui: 261-1182, kad pamatyti tą colonial. \$17,500.

WM. T. BYRNE
261-5100 (5-6)

Naturally

SUPERIOR SAVINGS

SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

NAUJOS, IDOMIOS KNYGOS!!! UŽSISAKYKITE PER DIRVĄ!!!

V. Šliogeris — A. SMETONA — ŽMOGUS IR VALSTYBININKAS	\$2.00
O. J. C. Norem — TIMELESS LITHUANIA	\$4.00
B. Armonienė — PALIK AŠARAS MASKVOJE	\$3.00
St. Yla — MODERNI MERGAITĖ	\$4.00
K. Donelaitis — METAI (THE SEASONS)	\$3.00
Vytė Nemunėlis — MĖSKIUKAS RUDNOSIUKAS	\$3.00
Red. K. Barėnas — TREČIOJI PRADALGĖ	
LITERATŪROS METRAŠTIS —	
minkštais viršeliais	\$3.15
kietais viršeliais	\$3.75
Gr. Šimukonienė — SU DAINA —	
Lietuviškų dainų rinkinys	\$2.00
J. Budrys — KONTRŽVALGYBA LIETUVOJ	\$2.50
J. Švaistas — DANGUS DEBESYSE	\$3.00
Pr. Alšėnas — MARTYNAS JANKUS	
minkštais viršeliais	\$3.00
kietais viršeliais	\$4.00
R. Skipitis — NEPRIKLAUSOMA LIETUVA	\$7.00
Dagys — SKULPTŪRŲ IR PAVEIKSLŲ REPRODUKCIJOS	
(angliškų įvadu ir parašais)	\$6.00
A. Vaičiulaitis — GLUOSNIŲ DAINA —	
PADAVIMAI	\$2.50
J. Mekas — PAVIENIAI ŽODŽIAI — POEZIJA	\$4.00
Visa eilė kitų poezijos, beletristikos ir prisiminimų knygų.	
Užsakant knygas, prie kainos prašome prijungti 25 c. rašto išlaidoms.	

Rašykite:

DIRVA,
6907 Superior Avenue,
Cleveland, Ohio. 44103

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

CLEVELAND, Ohio

PEGGY CHUEY, iš Youngstown, Ohio, dabartinė Vid. Amerikos laivų parodos karalienė. Laivų paroda Clevelande įvyks sausio 19-28 dienomis Cleveland Public Hall.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija, Amerikos lietuvių tarpe atsižymėjusi savo veikliais visuomeniniame gyvenime nariais, skirianti kasmetines 1,000 dol. premijas kult. ir visuomeniniuose reikaluose užsitarnavusiems, savo suvažiavime išrinkusi valdybą, sustinka ją pasiskirsčiusią pareigomis sekančiai: V. L. Ramanauskas — pirm., A. Kisieliū — vicepirm., A. Čepulis — sekr., A. Baltrukėnas — išd., J. Skrinška — narys.

Ta proga tenka pastebėti, jog tos draugijos kasmetinių premijų skyrimo taisyklės yra pakeistos ta prasme, kad kuo daugiau balso turėtų visi draugijos nariai, ir kad nebūtų visa tuo reikalu atsakomybė atiduota vien valdybos nariams.

• J. Bačiūnas, PLB pirmininkas, su ponu išskrido į Honolulu, kur praleis savo atostogas iki balandžio pradžios.

• Jono Vaičiūno pavardė, Dirvos 1967 m. gruodžio 29 d. žinioje apie LB Chicago Apygardos Valdybos sudėtį, per klaidą buvo praleista.

NEW YORK

• Baltijos valstybių išlaisvinimo klausimas iš Sovietų S-gos jungo bus pagrindine tema Saint Michael Forum ruošiamame pasikalbėjime, kuris įvyks užsienio žurnalistų klubo patalpose (Overseas Press Club, 54 West 40 Street), sausio 19, 7 val. vak.

Pagrindine tema kalbės Tautos Fondo pirm. prel. J. Balkūnas.

Tai vienas iš parengimų, ruošiamų svetimšalių organizacijų Baltijos valstybių 50 m. nepriklausomybės sukakčiai atžymėti.

Programoje pasirodys sol. Louise Senken su lietuviškų dainų programa, akomp. Alg. Kačanauskui, be to, bus suruošta lietuviškų rankdarbių parodėlė.

• Įdomi paskaita ruošiamą estų namuose (243 E. 34th St., New York) sausio 21, 4 val. p. p. Latvių inžinierius A. Krukliškis kalbės apie Tailandą ir kt. pietryčių Azijos valstybes, pajvairinant skaidrėmis. Tuose kraštuose jis praleido keletą metų.

Paskaitą rengia BATUN centras, siekdamas supažindinti Baltijos valstybių išėivius su tais kraštais, su kuriais yra labai menkas ryšys. O tuo tarpu naudinga ir tų tolimų kraštų vy-

riausybės supažindinti su mūsų tautų problemomis.

Po paskaitos bus galimi klausimai ir sumanymai. Baltijos tautų išėivijos nariai maloniai kviečiami dalyvauti.

CHICAGO

PAVYKUSI MOKYKLOS EGLUTĖ

Brighton Parko liet. mokyklos Kalėdų eglutė, įvykusį gruodžio 17 d. parapijos salėje pritraukė daug publikos. Įspūdingai pasirodė I-mas ir II-ras skyrius.

Svarbiausiu punktu buvo vieno veiksmo kalėdinis vaizdelis — Kalėdų pasaka, kurią parašė ir režisavo mokyt. S. Jonynienė. Čia gražiai su vaidyba pasirodė Albinas žaliauskas šalčio rolėje, Daiva Petersonaitė — Daiva, svarbiausia vaidmeny, Rūta Juodvalkytė — Lapė, Nora Spurgytė — Ragona. Šioj pasakoj gražiai pašoko snieguolės: R. Apanavičiūtė, I. ir L. Biliūnaitės, Z. Brakauskaitė, D. Briedelis, B. Leikus, A. Merkelytė, S. Mikutytė ir S. Rimša. Jas pasekė penki angelukai — V. Eidukytė, D. Latvytė, L. Mikaliukaitė ir I. Račaitė.

Šią įdomią pasaką gražiai pajvairino žvaigždutės: N. Ančiulytė, N. Apanavičiūtė, I. Jeneliauskaitė, D. Kirvaitytė, N. Lieputė, R. Labanauskaitė, B. Pranckutė ir R. Zubrickaitė. Savotišką įspūdį paliko Raganos tarnai: A. Bertašius, K. Jankauskas, L. Mitkus, T. Panka, Š. Prapuolenis, R. Raciūnas, P. Snarskis ir A. Šilas, kurie savo roles atliko gerai.

Kai scenoj pasirodė zūkiai su jų motina — Lidija Kazlaite, tėvu — Kaziu Oželiu ir vaikais — D. Siliūnas, D. Simutis, Vyt. Petersonas, D. Vidžiūnas, tai publiką prajuokino su savotiškais šokiais ir originaliais rūbeliais. Rimti nykštukai — P. Aukštuolis, Š. Brakauskas, E. Dargis, J. Jasiulaitis, L. Jučas, S. Kazlas, M. Kinčius ir V. Kelmelis — susikaupę po sceną vaikštinėjo, kažko ieškodami, savo vaidmenį atliko gerai. Keturios Laumės — L. Levanaitė, R. Maleckaitė, V. Mitkutė ir N. Šparkytė — it peteliškės puikiai po sceną skraidė.

Kadangi ši mokykla turi virš pusantro šimtų mokinių, visi scenoj netilpo, tai V-to, VI-to ir VIII-to skyriaus mokiniai prieš sceną sustatyti gražiai giedojo, dainavo ir deklamavo. Visi mokiniai pasižymėjo drausmingumu. Giesmes ir dainas paruošė ir jų daugumą

Prie pašarvoto velionio B.K. Balušio Lietuvos pasiuntinybėj Londone. Stovi iš dešinės: inž. Eugenijus Bartkus, laidotuvisė atstovavęs Amerikos Lietuvių Tautinę Sąjungą ir Korpl Neo-Lithuania, inž. Antanas Rudis, atstovavęs Amerikos Lietuvių Tarybą, Lietuvos pasiuntinybės patarėjo Balicko žmona su dukra, velionio testamento vykdytojas Petras Varkala, Marija Rudienė ir pasiuntinybės patarėjo Balicko sūnus.

Prie velionio B.K. Balušio karsto, papuošto gėlėmis, buvo padėti visi pasižymėjimo ženklai ir ordinaai, o taip pat ir Korpl Neo-Lithuania spalvos ir kepurė, nes B.K. Balutis buvo Korpl Neo-Lithuania garbės narys.

NEPAMIRŠKITE, KAD DIRVOS PRENUMERATA
METAMS 13 DOLERIŲ,
PUSEI METŲ 7 DOLERIAI

sukompanavo mokyt. muz. J. Bertulis. Zaidimui Riešuteliai ir Raganos tarnų šokį paruošė P. Gramontienė ir R. Jonynaitė. Raganos tarnams kepures, pelerinas, šliurytes ir angelams sparnus padarė mokyt. V. Milavickienė, prisidėjo darbu mokyt. Eidukevičienė.

Kalėdų Senelis akt. A. Brinka išdalinęs mokiniams ir kit. dovanas, gražių žodžių pasveikino prel. D. Mozzerį, padėkojo už lit. mokyklos rėmimą, taip pat kan. P. Juknevičių, seses Kazimierietes, vedėją, S. Jonynienę, mokyt. V. Milavickienę, mokyt. Eidukevičienę ir kt.

Pažymėtina gražiai mokiniai nupiešė programų

viršelius.

Po programos tėvų komitetas suruošė visiems kuklias vaišes.

M. Šulaitienė

• Prof. Mečys Mackevičius, Chicagoje sutiko suredaguoti petiją: "1941 m. lietuvių tautos sukilimas ir Laikinoji Vyriausybė tarp tautinės teisės šviesioje". Petiją pasirašys Chicago lietuviškų organizacijų pirmininkai ir čia išėinančių lietuviškų laikraščių redaktoriai. Ši petija, minint Jubiliejinius Metus, bus siunčiama JAV Prezidentui, Valst. Departamento Sekretoriui, JAV Ambasadoriui prie JTO, senatoriams ir amerikiečių spaudai.

John Unitas (Jonaitis) (žymus, Baltimore Colts futbolo žvaigždė, priima lietuviškų plokštelių albumus iš Alberto J. Juškaus, Baltimorės lietuvių radijo valandėlės vedėjo, A. Juškaus kartu užima aukštas pareigas Baltimorės gaisrininkų vadovybėje.

J. Unitas, pasikalbėjęs su A. Juškom sausio 3 radijo programos metu, kartu buvo pasveikintas sulaukus penktojo skauso, Bruno Leikus nuotrauka

Skaityk ir platink
DIRVĄ

parodą, kurioje ir lietuvis Tadas Sparkis, tarnaujas toj įmonėje, dalyvavo.

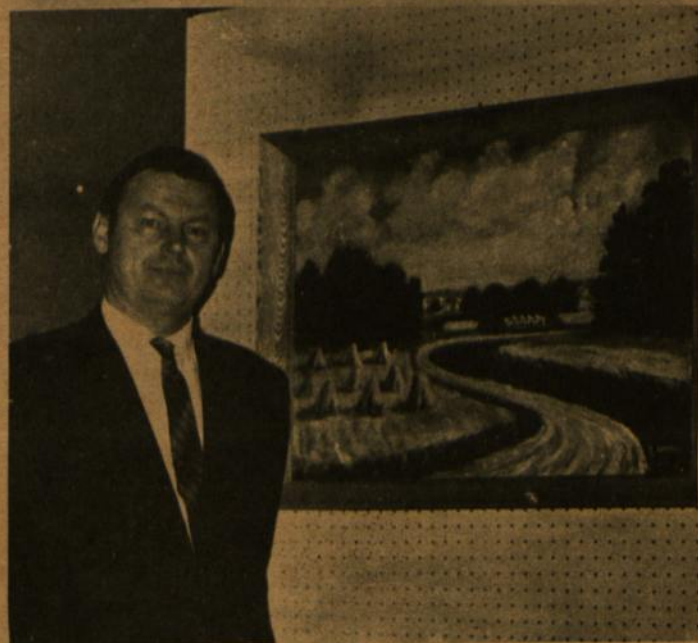
Minėtoje parodoje dalyvavo daug dailininkų, bet jury komisijos, 1-ma premija buvo pripažintas mūsų tautiečiui Tadiui Sparkiui, už grynai realistinį paveikslą "Tėviškės laukai". Be to, įmonės prezidentas Mr. Brooker, šios meno parodos globėjas, susižavėjo Tado Sparkio vienu išstatutu portretu ir sveikindamas laimėtoją, paskyrė jam be eilės atostogas, linkėdamas gerai pailsėti. Šis mūsų tautiečio laimėjimų pripažinimas atžymėtas minėtos įmonės lapkričio mėnesiniame biuletenyje "Forward".

Šiais metais, dailininkas Tadas Sparkis švenčia savo kūrybos 20-metį, nes dar V. Vokietijoje būdamas, gavo 1-mos vietos pripažinimą už realistinį paveikslą "Rytas miške".

Šia proga primintina, kad dail. Tadas Sparkis mūsų tautiečiams yra sukūręs gamtovaizdinių paveikslų ir net portretų. Dabar baigia tapyti Zubavičių užsakyta lietuviškos sodybos paveikslą. (jdė)

MŪSŲ TAUTIEČIO DAILININKO LAIMĖJIMAI

Žinomoji prekybos įmonė Montgomery Ward Chicagoje, savo 95 metų gyvavimo proga suruošė meno

Dail. Tadas Sparkis prie premijuoto paveikslą "Tėviškės laukai".

PRENUMERUOKIME DIRVĄ!

Laiškai iš visų pasaulio kraštų byloja, kad patikimiausias lietuvių ryšys ir informacijos šaltinis yra laikraštis. Turime bičiulių ir artimesnių žmonių visur. Ir ten, kur valiutos sunkumai, skirtingos gyvenimo sąlygos, neleidžia skirti laikraščiui reikalingos pinigų sumos. Neapsunkinkime BALF ar kitų labdaros organizacijų laikraščių prenumeratoriais ar knygų pirkiniais. Užprenumeruokime laikraštį patys, tuo suteikiant didelę moralinę paramą savo artimesniam žmogui.

Prašome, naudojantis žemiau dedama iškarpa, pasitarnauti artimam broliui lietuviui P. Amerikoje, Vokietijoje ar kitur... o kad ir čia pat Amerikoje...

DIRVA,
6907 Superior Ave.,
Cleveland, Ohio 44103
U. S. A.

Prašau siųsti Dirvą 1 metams (1/2 metų) šiuo adresu

Jungiu čekį, pašto perlaidą 13 dol. (7 dol. 1/2 metų).

Ta proga jungiu Dirvai auką dol.

Parašas

Adresas

Dirvos prenumerata 1 metams — 13 dol., 1/2 metų 7 dol.

Mieliems prieteliams MARYTEI ir

JONUI BUČINSKAMS, jų tėveliui ir

uošviui

A. A.

JONUI KUDIRKAI

amžinybėn iškeliavus, nuoširdžią užuo-

jautą reiškia ir kartu liūdi

Genė ir Kazys Trečiokai